

Hallituksen esitys eduskunnalle vaarallisista ja haitallisista aineista aiheutuvien pilaantumisvahinkojen torjuntavalmiutta, torjumista ja torjuntayhteistyötä koskevan vuoden 2000 pöytäkirjan hyväksymisestä sekä laeiksi pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja öljyvahinkojen torjuntalain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi vaarallisista ja haitallisista aineista aiheutuvien pilaantumisvahinkojen torjuntavalmiutta, torjumista ja torjuntayhteistyötä koskevan vuoden 2000 pöytäkirjan.

Pöytäkirja täydentää vuoden 1990 kansainvälistä yleissopimusta öljyvahinkojen torjuntavalmiudesta, torjumisesta ja torjuntayhteistyöstä laajentamalla merellä tapahtuvan kansainvälisen torjuntayhteistyön koskemaan öljyvahinkojen torjunnan lisäksi myös vaarallisista ja haitallisista aineista aiheutuvien pilaantumisvahinkojen torjuntayhteistyötä. Pöytäkirjan tarkoituksena on edistää sopimuspuolien torjuntavalmiutta ja -yhteistyötä.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten

voimaansaattamisesta. Pöytäkirja tuli kansainvälisesti voimaan vuonna 2007. Suomi allekirjoitti pöytäkirjan vuonna 2000. Pöytäkirja tulee Suomen osalta voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun Suomi tallettaa hyväksymiskirjansa.

Esitykseen sisältyy lisäksi lakiehdotus öljyvahinkojen torjuntalain muuttamiseksi. Muutos on tarpeen pöytäkirjan sekä merellä tapahtuvan öljyn- ja kaasunporaustoiminnan turvallisuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan samaan aikaan kuin pöytäkirja tulee voimaan Suomen osalta.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	3
2.1 Merellistä torjuntayhteistyötä koskevat kansainväliset sopimukset	3
2.2 Merellä tapahtuvien ympäristövahinkojen torjuntayhteistyö EU:ssa	4
2.2.1. Yleinen torjuntayhteistyö	4
2.2.2. Öljyn- ja kaasunporaustoimintaa koskeva torjuntayhteistyö	5
2.3 Suomen lainsäädäntö	6
2.3.1. Aluksista aiheutuneet vahingot	6
2.3.2. Öljyn- ja kaasunporaustoiminta	6
2.4 Nykytilan arviointi	6
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	7
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	8
5 ASIAN VALMISTELU	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	10
1 PÖYTÄKIRJAN SISÄLTÖ JA SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN	10
2 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	13
2.1 Laki vaarallisista ja haitallisista aineista aiheutuvien pilaantumisvahinkojen torjuntavalmiutta, torjumista ja torjuntayhteistyötä koskevan pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	13
2.2 Laki öljyvahinkojen torjuntalain muuttamisesta	13
3 VOIMAANTULO	13
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS	13
4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus	13
4.2 Käsitteilyjärjestys	14
LAKIEHDOTUKSET	15
1. Laki vaarallisista ja haitallisista aineista aiheutuvien pilaantumisvahinkojen torjuntavalmiutta, torjumista ja torjuntayhteistyötä koskevan pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	15
2. Laki öljyvahinkojen torjuntalain 5 §:n muuttamisesta	16
SOPIMUSTEKSTI	17
LIITE	31

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Vuonna 1990 tehtiin maapallonlaajuinen yleissopimus öljyvahinkojen torjuntavalmiudesta, torjumisesta ja torjuntayhteistyöstä (SopS 32/1995, jäljempänä *OPRC-yleissopimus*). Sopimusneuvottelut käytiin YK:n merenkulkujärjestön (International Maritime Organisation, jäljempänä *IMO*) piirissä 1980-luvun lopussa. Neuvotteluissa oli myös esillä merellä tapahtuvien kemikaalivahinkojen torjuntavalmiutta ja torjuntayhteistyötä koskevien määräysten sisällyttäminen sopimukseen. Osa neuvotteluihin osallistuneista valtioista, mukaan lukien Suomi, esitti jo sopimusta koskevissa neuvotteluissa, että OPRC-yleissopimuksen olisi tullut alueellisten torjuntayhteistyösopimusten tapaan jo alun perin kattaa öljyvahinkojen torjunnan lisäksi myös vaarallisten ja haitallisten aineiden aiheuttamien pilaantumisvahinkojen torjunta. Neuvotteluissa päädyttiin kompromissina siihen, että OPRC-yleissopimuksen vuonna 1990 hyväksynyt konferenssi hyväksyi asiasta päätöslauselman numero 10, jossa kehoitetaan IMO:a huolehtimaan siitä, että OPRC-yleissopimus laajennetaan kattamaan myös muut vaaralliset ja haitalliset aineet.

Päätöslauselman perusteella IMO:n meriympäristön suojelukomitea ryhtyi aktiivisesti valmistelemaan asiasta kansainvälistä sopimusta 1990-luvun puolivälissä. Valmistelun tuloksena komitea hyväksyi vuonna 1999 ehdotuksen pöytäkirjatekstiksi. Lontoossa 9.—15.3.2000 pidetyssä diplomaattikonferenssissa, johon osallistui edustajia 79 maasta, hyväksyttiin vuoden 2000 pöytäkirja vaarallisista ja haitallisista aineista aiheutuvien pilaantumisvahinkojen torjuntavalmiudesta, torjumisesta ja torjuntayhteistyöstä (jäljempänä *pöytäkirja*). Pöytäkirja tuli kansainvälisesti voimaan 14 päivänä kesäkuuta 2007 sen jälkeen, kun 15 valtiota oli sen ratifioinut tai hyväksynyt.

Vuosien 2003—2014 aikana pöytäkirjan alaisia öljy- ja kemikaalivahinkoasioita on käsitelty IMO:n alaisessa työryhmässä, johon myös Suomi on osallistunut. Viime vuosina

työryhmä on jatkanut lukuisten öljyntorjuntaa ja myös kemikaalivahinkojen torjuntaa tukevien ohjeiden ja oppaiden valmistelua.

Tässä esityksessä esitetään pöytäkirjan hyväksymistä. Esitykseen sisältyy lakiehdotus pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja öljyvahinkojen torjuntalain muuttamisesta pöytäkirjan eräiden määräysten täytäntöönpanemiseksi.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan öljyvahinkojen torjuntalakiin muutoksia, jotka ovat tarpeen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/30/EU merellä tapahtuvan öljyn- ja kaasunporaustoiminnan turvallisuudesta ja direktiivin 2004/35/EY muuttamisesta (jäljempänä *direktiivi*) Suomelle asettamien velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. Direktiivin tarkoituksena on asettaa vähimmäisvaatimukset merellä tapahtuvaan öljyn- ja kaasunporaustoimintaan liittyvien suurtonnettomuuksien ehkäisemiselle ja tällaisten onnettomuuksien seurausten rajoittamiselle. Vaikka Suomessa ei harjoiteta öljyn- ja kaasunporaustoimintaa, direktiivi edellyttää Suomelta kansallisen yhteyspisteen nimeämistä ja velvollisuutta toimittaa tietoja muille jäsenvaltioille onnettomuustutkintatilanteissa. Nämä velvoitteet ovat hyvin samankaltaisia pöytäkirjan vastaavien velvoitteiden kanssa. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan pantavaksi täytäntöön kaikki kyseiset velvoitteet.

2 Nykytila**2.1 Merellistä torjuntayhteistyötä koskevat kansainväliset sopimukset**

Suomi on sopimuspuolena useassa merellä tapahtuvien öljyn ja muiden vaarallisten aineiden aiheuttamien pilaantumisvahinkojen torjuntayhteistyötä koskevassa kansainvälisessä sopimuksessa. Edellä mainitun OPRC-yleissopimuksen lisäksi Suomi on tehnyt seu-

raavat alueelliset ja kahdenväliset sopimukset:

— vuoden 1992 Itämeren alueen merellisen ympäristön suojelua koskeva yleissopimus (SopS 2/2000, jäljempänä *Helsingin sopimus tai HELCOM*), jonka VII liitteessä käsitellään merellisten pilaantumisvahinkojen torjuntayhteistyötä;

— vuoden 1993 Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välinen sopimus yhteistyöstä öljyn tai muiden haitallisten aineiden aiheuttaman meren pilaantumisen torjunnassa (SopS 71—72/1998, jäljempänä *Kööpenhaminan sopimus*);

— vuoden 1990 sopimus Suomen ja Venäjän välisestä yhteistyöstä torjuttaessa öljyn ja muiden haitallisten aineiden vahinkotapauksissa aiheuttamaa Itämeren pilaantumista (SopS 54/1990); sekä

— vuoden 1995 sopimus Suomen ja Viron välisestä yhteistyöstä torjuttaessa pilaantumisvahinkoja merellä ja siihen liittyvä pöytäkirja (SopS 31/1995).

Lisäksi Arktisen neuvoston aloitteesta on neuvoteltu sopimus yhteistyöstä merellä tapahtuvien öljyvahinkojen torjuntavalmiudesta ja torjumisesta arktisella alueella (jäljempänä *arktisen alueen sopimus*). Suomi on tallettanut sopimusta koskevat hyväksymiskirjat marraskuussa 2013. Sopimus ei ole vielä kansainvälisesti voimassa.

Edellä mainitut monen- ja kahdenväliset sopimukset sisältävät keskenään samankaltaisia velvoitteita torjuntavalmiudesta, torjunnasta ja torjuntayhteistyöstä. Sopimusten periaatteiden mukaan sopimuspuolten on ylläpidettävä riittävää kansallista torjuntavalmiutta. Vakavan vahingon sattuessa sopimuspuolilla on mahdollisuus pyytää torjuntapua toisilta sopimuspuolilta. OPRC-yleissopimusta lukuun ottamatta sopimukseen sisältyy myös velvollisuus antaa pyydettyä torjuntapua muille sopimuspuolille.

Vaarallisista ja haitallisista aineista on hyväksytty myös vahingonkorvaussopimuksia. Vuoden 2010 yleissopimus vastuusta ja vahingonkorvauksesta vaarallisten ja haitallisten aineiden merikuljetusten yhteydessä koskee vahingon aiheuttaneen aluksen omistajan siviilioikeudellista vastuuta pilaantumisvahingon ja sen torjunnan kustannusten korvaamisesta sekä asiaan liittyvää kansainvälis-

tä rahastoa. Yleissopimus ei kuitenkaan ole vielä voimassa ja sen voimaantuloon voi kulu useita vuosia.

2.2 Merellä tapahtuvien ympäristövahinkojen torjuntayhteistyö EU:ssa

2.2.1. Yleinen torjuntayhteistyö

Viime vuosina myös Euroopan unioni on kehittänyt merenkulun ympäristönsuojelua koskevaa lainsäädäntöä. Lainsäädäntö perustuu pääosin IMO:ssa sovittuihin säännöksiin. Joidenkin määräysten osalta EU:ssa on myös annettu IMO:n määräyksiä tiukempia tai niitä täydentäviä säännöksiä. Lainsäädännön tarkoituksena on muun muassa tehostaa unionin jäsenvaltioiden alueilla IMO:ssa hyväksytyjen yleissopimusten soveltamista ja täytäntönpäytäntöä sopimusten määräyksiä, jotka eivät vielä ole kansainvälisesti voimassa.

Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat joulukuussa 2013 tekemällään päätöksellä (1313/2013/EU) perustaneet unionin pelastuspalvelumekanismen. Tämän mekanismin avulla varmistetaan ensisijaisesti ihmisten mutta myös ympäristön ja omaisuuden sekä kulttuuriperinnön suojelu kaikenlaisten luonnon ja ihmisen aiheuttamien katastrofien yhteydessä. Suojelu kattaa sekä unionin alueella että sen ulkopuolella tapahtuvat katastrofit, kuten suuronnettomuudet ja ympäristökatastrofit.

Euroopan yhteisö perusti Euroopan meriturvallisuusvirasto EMSA:n Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1406/2002. Perustamisen tavoitteena oli varmistaa korkea, yhdenmukainen ja tehokas taso meriturvallisuudessa, merenkulun turvatoimissa, alusten aiheuttaman pilaantumisen ehkäisyssä ja torjunnassa sekä öljyn- ja kaasunporauslaitteistojen aiheuttaman meren pilaantumisen torjunnassa. EMSA antaa operatiivista apua jäsenvaltioille sekä ylläpitää valmiustilassa olevien öljyntorjunta-alusten verkostoa. Se tarjoaa myös satelliittipalvelua öljyvuojojen havaitsemista ja seurantaan varten (CleanSeaNet). Rantavaltiot voivat pyytää öljyntorjunta-aluksia apuun unionin pelastuspalvelumekanismilla. Lisäksi EMSA kerää, analysoi ja jakaa tietoa meren pilaan-

tumisen torjuntaan liittyvistä parhaista käytänteistä, tekniikoista ja innovaatioista. Se tekee myös yhteistyötä jäsenvaltioiden asian- tuntijoiden ja IMO:n kanssa meren pilaantu- misen torjunnan alalla voimassa olevien alu- eellisten sopimusten puitteissa.

2.2.2. Öljyn- ja kaasunporaustoimintaa kos- keva torjuntayhteistyö

Öljyn- ja kaasunporausta koskeva direktiivi sisältää erinäisiä velvoitteita öljyn- ja kaa- sunporaustonnettomuuksien ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Direktiivin velvoitteisiin kuu- luu merellä tapahtuvaan öljyn- ja kaasunpo- raustoimintaan liittyvien suuronnettomuuksi- en ehkäisy. Se sisältää säännöksiä myös muun muassa merellä tapahtuvan öljyn- ja kaasunporaustoiminnan valmistelusta ja to- teuttamisesta, onnettomuuksien ehkäisemis- politiikasta, avoimuudesta ja tietojen jakami- sesta, yhteistyöstä, torjuntavalmiudesta ja torjuntatoimista.

Vain osalla EU:n jäsenvaltioista on direk- tiivin soveltamisalaan kuuluvaa poraustoi- mintaa. Suomen kaltaisilla mailla on direktii- vin tarkoittamia merialueita mutta ei direktii- vin tarkoittamaa toimintaa. Tämän vuoksi Suomi yhdessä Ruotsin ja Viron kanssa pyrki direktiivin valmisteluvaiheessa välttämään direktiivistä seuraavat tarpeettomat täytän- tööpanovelvoitteet. Valmistelun yhteydessä direktiivin täytäntöönpanovelvoitteisiin lisät- tiin joustavuutta, jonka johdosta lopullinen direktiivi sisältää ainoastaan muutamia vel- voitteita sellaisille jäsenvaltioille, joilla ei ole direktiivin soveltamisalaan kuuluvaa toimin- taa.

Direktiivin 41 artiklan mukaan jäsenvalti- oiden, joiden lainkäyttövallan piirissä ei to- teuteta merellä tapahtuvaa öljyn- ja kaasun- poraustoimintaa ja joissa tällaista toimintaa harjoittavaa yhtiötä ei ole rekisteröity, on saatettava voimaan ainoastaan ne toimenpi- teet, jotka ovat tarpeen direktiivin 32 ja 34 artiklan noudattamisen varmistamiseksi. Tällaiset jäsenvaltiot eivät voi antaa toimilu- pia poraustoiminnalle ennen kuin ne ovat saattaneet direktiivin muut säännökset osaksi kansallista lainsäädäntöä. Lisäksi direktiivin 41 artiklan 5 kohdan mukaan, jos poraustoi-

mintaa harjoittava yhtiö myöhemmin mah- dollisesti rekisteröidään kyseisessä jäsenval- tiossa, jäsenvaltion on viimeistään 12 kuu- kauden kuluttua täytäntöönpantava ne toi- menpiteet, jotka ovat tarpeelliset direktiivin 20 artiklan (toiminnanharjoittajan tietojen- tovelvollisuus) noudattamisen varmistami- seksi.

Direktiivin 34 artiklan mukaan jäsenvalti- oiden on säädettävä seuraamuksista, joita so- velletaan direktiivin nojalla annettujen kan- sallisten säännösten rikkomiseen.

Direktiivin 32 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä yhteyspiste tie- tojen vaihtamiseksi asiaankuuluvien naapuri- jäsenvaltioiden kanssa. Niiden on 2 kohdan mukaan myös varmistettava riittävä toimin- takapasiteetti tilanteessa, jossa suuronnetto- muus vaikuttaisi niihin. Artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on sovittava yhteen meriympäristöä koskevat kansalliset valmi- ussuunnitelmansa muiden asiaankuuluvien jäsenvaltioiden kanssa siinä määrin kuin on tarpeen, jotta voidaan varmistaa tehokkain toiminta suuronnettomuuden sattuessa. Li- säksi 4 kohta edellyttää, että jos jäsenvalti- oon, jonka lainkäyttövallan piirissä ei ole merellä tapahtuvaa öljyn- ja kaasunporaus- toimintaa, vaikuttaa suuronnettomuus, sen on toteutettava kaikki soveltuvat toimenpiteet kansallisen valmiussuunnitelman mukaisesti. Sen on myös varmistettava, että kaikki tiedot, jotka ovat saatavilla sen määräysvallassa ja lainkäyttövallan piirissä, ja jotka saattavat ol- la merkityksellisiä suuronnettomuuden täy- simääräisen tutkinnan kannalta, toimitetaan pyynnöstä sille jäsenvaltiolle, joka suorittaa tutkintaa, tai asetetaan pyynnöstä sen saata- ville.

Direktiivin 38 artiklassa säädetään erikseen direktiivin 2004/35/EY¹ muuttamisesta. Ky- seiseen artiklaan sisältyy oma täytäntöön- panosäännös eli 2 kohta, jonka mukaan jä- senvaltioiden tulee täytäntöönpanna viimeis- tään 19.7.2015 tuon artiklan 1 kohta, jossa määritellään vesille aiheutuvan vahingon kä- site.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/35/EY ympäristövastuusta ympäristövahin- kojen ehkäisemisen ja korjaamisen osalta.

2.3 Suomen lainsäädäntö

2.3.1. Aluksista aiheutuneet vahingot

Aluksista aiheutuvien öljy- ja kemikaalivahinkojen ehkäisystä, torjuntavalmiudesta ja torjunnasta säädetään merenkulun ympäristönsuojelulaisissa (1672/2009) sekä öljyvahinkojen torjuntalaisissa (1673/2009). Merenkulun ympäristönsuojelulain tarkoituksena on ehkäistä alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvaa ympäristön pilaantumista kieltämällä haitallisten aineiden päästäminen veteen ja ilmaan tai rajoittamalla tällaisia päästöjä. Laissa säädetään myös muun muassa laivan kapteenin ilmoitus- ja onnettomuuksiin varautumisvelvollisuuksista. Lain 12 luvun 3 §:n mukaan Suomen ympäristökeskus on johtava valvontaviranomainen valvonnassa, joka koskee aluksesta veteen menevistä päästöistä annettujen säännösten ja määräysten noudattamista Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä. Saman luvun 1 §:n mukaan muita valvontaviranomaisia ovat Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, rajavartiolaitos, tullilaitos ja poliisi. Liikenne- ja viestintäministeriö ja ympäristöministeriö huolehtivat lain mukaisen toiminnan yleisestä ohjauksesta, seurannasta ja kehittämisestä hallinnonalallaan.

Öljyvahinkojen torjuntalain tavoitteena on muun muassa varautua aluksista aiheutuvien öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntaan sekä korjata mainitut vahingot. Laissa on myös säännöksiä torjuntasuunnitelmista ja satamien torjuntasuunnitelmia ja toimenpiteitä koskevista velvollisuuksista. Lain 2 luvun mukaan ympäristövahinkojen valtakunnallisesta torjuntavalmiudesta, torjunnasta ja koulutuksesta vastaa Suomen ympäristökeskus.

2.3.2. Öljyn- ja kaasunporaustoiminta

Merensuojelulaki (1415/1994) koskee merellä olevaa kiinteää tai kelluvaa laitteistoa tai rakennetta, jota käytetään kaasun tai öljyn etsintään, hyödyntämiseen tai tuotantoon sekä näiden liitännäistoimintoihin tai jota käytetään öljyn lastaamisessa tai purkamisessa. Näin ollen lain soveltamisala kattaa myös direktiivin tarkoittaman öljyn- ja kaasunpo-

raustoiminnan. Laki sisältää yleisen meren pilaamiskiellon ja sitä sovelletaan myös muuhun merensuojeluun Suomen talousvyöhykkeen ulkopuolella. Lain 11 § sisältää velvoitteen hakea lupa öljyn ja kaasun etsintään ja poraukseen ja niihin liittyviin toimiin.

Suomi on sitoutunut kansainvälisellä tasolla moniin velvoitteisiin, jotka koskevat yhteistyötä ja valmiutta öljystä ja haitallisista ja vaarallisista aineista aiheutuvien vahinkojen sattuessa. Direktiivin velvoitteet, jotka koskevat toimintakapasiteettia suuronnettomuustilanteessa, sekä tietojenvaihtoa muiden valtioiden kanssa vastaavat Helsingin sopimuksen 13 ja 14 artikloissa sekä VII liitteessä mainittuja velvoitteita. Nämä velvoitteet on voimaansaatettu asetuksella (2/2000).

Suomella on myös monia erilaisia ympäristövahinkoja koskevia toimintasuunnitelmia, joiden laatimisvelvollisuudesta ja sisällöstä säädetään öljyvahinkojen torjuntalain 12 ja 13 §:ssä ja valtioneuvoston asetuksessa (249/2014). Suomen valmiussuunnitelma suurten ja pitkäkestoisen alusöljyvahinkojen torjunnasta julkaistiin vuonna 2011 (”Toiminta isoissa alusöljyvahingoissa — Torjunnan järjestäminen, johtaminen ja viestintä”, Ympäristöministeriön raportteja 26/2011). Vuonna 2012 Suomen ympäristökeskus julkaisi Suomen kansallisen toimintasuunnitelman Itämerellä tapahtuvien öljyvahinkojen ekologisista seurauksista (Ympäristöhallinnon ohje 6/2012). Lisäksi Suomella on alueellisia torjunta- ja torjunnan yhteistoimintasuunnitelmia. Edellä mainitut suunnitelmat yhdessä muodostavat Suomen kansallisen toimintasuunnitelman, jota voidaan kutsua kansalliseksi valmius- tai torjuntasuunnitelmaksi.

2.4 Nykytilan arviointi

Suomi on sopimuspuolena OPRC-yleissopimuksessa ja hyväksynyt useita torjuntayhteistyötä koskevia kansainvälisiä sopimuksia. Tämän vuoksi voidaan pitää johdonmukaisena, että Suomi hyväksyisi myös pöytäkirjan.

Pöytäkirjan edellyttämä velvollisuus kansallisen yhteyspisteen nimeämisestä ja öljy- ja kemikaalivahingoista ilmoittamisesta sisältyy OPRC-yleissopimukseen sekä Suomen ja

Viron väliseen sopimukseen torjuntayhteistyöstä. Näiden sopimusten osalta yhteyspisteen nimeäminen tehtiin sopimuksen voimaansaattamisasetuksessa. Yhteyspisteiksi on eri sopimusten nojalla nimetty eri tahoja, joten oikeustilan selkeyttämiseksi olisi suotavaa saattaa yhteyspisteitä koskevat velvoitteet lain tasolle.

Suomessa ei ole rekisteröity direktiivin tarkoittamia öljyn- tai kaasunporaustoimintaa harjoittavia yhtiöitä eikä poraustoimintaa harjoiteta Suomen lainkäyttövallan piirissä. On myös epätodennäköistä, että poraustoimintaa harjoittavia yhtiöitä lähivuosina rekisteröitäisiin tai lupia anottaisiin tällaiseen toimintaan. Tämän vuoksi Suomen on täytäntöön pantava direktiivin 41 artiklan mukaan ainoastaan direktiivin 32 ja 34 artiklat. Koska 32 artiklan velvoitteet eivät koske yksityisiä henkilöitä tai toiminnanharjoittajia, seuraamusten säätämistä koskevan 34 artiklan johdosta ei ole Suomessa tarpeen antaa erillisiä täytäntöönpanosäännöksiä.

Direktiivin 32 artiklan täytäntöönpanon osalta velvoitteet riittävästä toimintakapasiteetista suuronnettomuustilanteessa ja yhteistyöstä muiden valtioiden kanssa ovat samankaltaisia kuin velvoitteet Helsingin sopimuksen 13 ja 14 artikloissa sekä VII liitteessä. Valmiussuunnitelman osalta Suomella on monia erilaisia ympäristövahinkoja koskevia toimintasuunnitelmia ja lisäksi Suomen ympäristökeskus tekee jo nyt tarvittavia vahinkoriskiskenaarioita.

Direktiivin 28 artiklan määritelmän muutoksen osalta, Ympäristönsuojelulain (527/2014) 177§ kattaa jo uuden määritelmän joten velvoite ei vaadi muutoksia lainsäädäntöön.

Koska direktiivin kaikki muut velvoitteet on jo toteutettu, ainoat velvoitteet, jotka tulisi täytäntöönpanna, ovat velvoite yhteyspisteen nimeämisestä tietojenvaihtoa varten naapurijäsenvaltioiden kanssa sekä velvoite toimittaa tietoja onnettomuustutkintaa varten muille jäsenvaltioille.

Direktiivin edellyttämät lainsäädäntötoimet yhteyspisteen nimeämiseksi ja tietojen toimittamiseksi olisi tarkoituksenmukaisinta panna täytäntöön öljyvahinkojen torjunnasta annetulla lailla. Vaikka merensuojelulain 11 § koskee öljyn- ja kaasunporaustoimintaa,

varsinaisesta direktiivin edellyttämästä torjuntayhteistyöstä on säännelty öljyvahinkojen torjuntalaissa. Tämän vuoksi direktiivin täytäntöön pantavat velvoitteet ehdotetaan esityksessä lisättäväksi öljyvahinkojen torjuntalakiin.

Mikäli Suomi myöhemmin myöntäisi lupia direktiivin alaan kuuluvaan toimintaa, olisi direktiivin muut velvoitteet täytäntöön pantava ennen tätä. Jos Suomessa rekisteröitäisiin direktiivin alaan kuuluvaa toimintaa harjoittava yhtiö, olisi 20 artiklan velvoitteet pantava täytäntöön direktiivissä mainitussa määräajassa. Tällöin huomioon tulisi ottaa myös 34 artiklan seuraamuksia koskevat velvoitteet.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Pöytäkirjan tavoite on laajentaa vuoden 1990 OPRC-yleissopimukseen perustuvaa kansainvälistä valmiutta torjua merelliselle ympäristölle aiheutuvia vahinkoja niin, että torjuntavalmius kattaisi öljyn lisäksi myös vaaralliset ja haitalliset aineet. Pöytäkirjan sisältö vaarallisten ja haitallisten aineiden osalta on erittäin pitkälle samankaltainen kuin OPRC-yleissopimuksen sisältö öljyn suhteen.

Pöytäkirja velvoittaa sopimuspuolet huolehtimaan pöytäkirjan ja sen liitteen kansallisesta toimeenpanosta. Pöytäkirjassa on myös eräitä aluksia koskevia velvoitteita, kuten velvollisuus laatia kullekin alukselle pilaantumisvahinkojen torjuntasuunnitelma, sekä velvollisuus ilmoittaa onnettomuuksista. Pöytäkirja sisältää lisäksi määräykset merisatamien ja muiden vaarallisia ja haitallisia aineita käsittelevien laitosten torjuntavalmiusjärjestelyistä.

Pöytäkirja sisältää perusvelvoitteet ja lisävaatimukset sopimusosapuolen torjuntavalmiusjärjestelyille. Näihin vaatimuksiin kuuluu muun muassa kansallisen torjuntasuunnitelman laatiminen ja riittävän torjuntakaluston hankkiminen. Lisävaatimuksista voidaan huolehtia kansainvälisellä yhteistyöllä tai yhteistyössä alan teollisuuden kanssa. Pöytäkirjan sopimuspuolet sitoutuvat tarjoamaan pyynnöstä mahdollisuuksiensa ja käytettävissä olevien voimavarojensa mukaisesti asiantuntija-apua, teknistä apua ja torjuntakalustoa vahingon kohteeksi joutuneelle toiselle so-

pimuspuolelle. Lisäksi pöytäkirja velvoittaa helpottamaan torjunta-apua antavien ryhmien maahantuloa ja kauttakulua sekä toimimaan yhteistyössä edistääkseen vahinkojen torjuntaan liittyvää tutkimus- ja kehitystoimintaa. Pöytäkirjan liite sisältää määräykset torjunta-avun kustannusten rahoittamisen periaatteista.

Esityksen tavoitteena on hankkia eduskunnan hyväksyntä pöytäkirjalle. Esitys sisältää ehdotuksen laiksi, jolla saatetaan voimaan pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Oikeustilan selkeyttämiseksi ehdotetaan muutettavan öljyvahinkojen torjuntalakiin niin, että se sisältäisi säännöksen, jonka mukaan Suomen ympäristökeskus toimisi Suomea velvoittavien meriympäristövahinkojen torjuntaa koskevien kansainvälisten sopimusten yhteyspisteenä ja ilmoitusvelvollisuuksista huolehtivana tahona. Lain voimaansattamisasetuksen yhteydessä annettaisiin ympäristöministeriön ilmoitus, jossa yhteyspiste ilmoitetaan, ja samalla päivitetäisiin myös OPRC-yleissopimuksen osalta yhteyspiste vastaamaan tätä käytäntöä.

Direktiivin osalta Suomessa ei ole rekisteröityä direktiivin tarkoittamaa öljyn- tai kaasunporaustoimintaa harjoittavia yhtiöitä, eikä toimintaa harjoiteta Suomen lainkäyttövallan piirissä. Tämän vuoksi Suomen on täytäntöön pantava ainoastaan direktiivin 32 artikla. Lukuun ottamatta yhteyspisteen nimeämistä ja tietojen toimittamista onnettomuustutkinnassa koskevia velvoitteita Suomen lainsäädäntö täyttää mainitun artiklan vaatimukset. Koska myös pöytäkirja sisältää samantapaisia velvoitteita, ehdotuksessa esitetään kaikkien velvoitteiden täytäntöönpanoa ja oikeustilan selkeyttämistä myös muiden kansainvälisten sopimusvelvoitteiden täytäntöönpanon osalta siten, että mainitut velvoitteet sisällytetäisiin öljyvahinkojen torjuntalakiin.

4 Esityksen vaikutukset

Esityksestä ei aiheudu välittömiä taloudellisia tai muita vähäistä merkittävämpiä vaikutuksia.

Merenkulun ympäristönsuojelulaissa ja öljyvahinkojen torjuntalaissa säädetään jo nykyisin viranomaisten tehtävistä aluksista aiheutuvien kemikaalivahinkojen torjunnassa.

Yksityiskohtaisia säännöksiä yhteyspisteenä toimivasta ja vahinkoilmoituksista vastaavasta viranomaisesta ei lakeihin sisälly. Koska samantapaisia velvoitteita sisältyy myös muihin Suomea sitoviin kansainvälisiin velvoitteisiin, parantaisi näiden tehtävien lisääminen öljyvahinkojen torjuntalakiin viranomaisten tehtävänkuvan ja oikeustilan selkeyttä. Pöytäkirjassa tarkoitettuna kansallisena toimivaltaisena viranomaisena toimisi Suomen ympäristökeskus.

Pelastuslaissa (379/2011), valtioneuvoston asetuksessa vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja tilapäisestä säilytyksestä satama-alueella (251/2005) sekä öljyvahinkojen torjuntalaissa (1673/2009) säädetään sataman velvollisuudesta laatia pelastussuunnitelma ja turvallisuus selvitys. Merenkulun ympäristönsuojelulaissa, öljyvahinkojen torjuntalaissa ja pelastuslaissa säädetään jo nyt aluksen päällikön velvollisuudesta ilmoittaa vahingosta ja aluksen velvollisuudesta laatia valmiussuunnitelma vahingon varalta.

Valtion talousarvion momentilla 35.10.20 (ympäristövahinkojen torjunta) osoitetaan arviomääräraha, jota voidaan käyttää myös alan kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuviin kustannuksiin. Pöytäkirjan liite edellyttää, että apua pyytänyt maa korvaa pääsääntöisesti avunannon kustannukset. Ensisijainen vastuu vahingon torjuntakustannusten korvaamisesta on vahingon aiheuttajalla eli yleensä aluksen varustamolla ja sen vahinkovakuutusyhtiöllä.

Esityksellä on välillisiä positiivisia ympäristövaikutuksia, sillä pöytäkirja edistää Suomen torjuntavalmiutta ja -kykyä sekä sopimuspuolten yhteistyötä mahdollisen vaarallisista ja haitallisista aineista aiheutuvan vahingon sattuessa. Direktiivin tarkoituksena on merellä tapahtuvien öljyn- ja kaasunporaustonnettomuuksien ehkäiseminen ja rajoittaminen, joten myös sen täytäntöönpanolla on samalla tavoin positiivisia ympäristövaikutuksia.

5 Asian valmistelu

Ympäristöministeriö pyysi 17 päivänä joulukuuta 1999 päivätyllä kirjeellään ulkoasiainministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, puolustusministeriöltä, liikenneministeriöltä, Suomen ympäristökeskukselta ja Kemian te-

ollisuus ry:ltä mahdollisia kommentteja vuoden 1990 konferenssissa käsitellystä pöytäkirjaehdotuksesta ja ehdotuksista päätöslauselmiksi. Pöytäkirjan ja päätöslauselmien sisältöön ei esitetty huomautuksia.

Ympäristöministeriö esitti edelleen 7 päivänä syyskuuta 2000 päivätyssä kirjeessään ulkoasiainministeriölle pöytäkirjan allekirjoittamista ja ratifioimista. Ulkoasiainministeriö pyysi 15 päivänä syyskuuta 2000 ympäristöministeriön kirjeen perusteella pöytäkirjasta lausuntoa oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, puolustusministeriöltä, opetusministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, Suomen ympäristökeskukselta, Merenkulkulaitokselta ja Ahvenanmaan maakuntahallitukselta. Lausunnoissa puollettiin pöytäkirjan allekirjoittamista.

Suomi allekirjoitti pöytäkirjan IMO:n päämajassa Lontoossa hyväksymisvaraamin 21 päivänä joulukuuta 2000.

Direktiivin valmistelun osalta valtioneuvosto toimitti vuonna 2011 komission ehdotuksesta (KOM(2011) 688 lopullinen) eduskunnalle E-kirjeen (E 109/2011).

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: ulkoasiainministeriö, oikeusministeriö, sisäasiainministeriö, puolustusministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Liikennevirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Suomen ympäristökeskus, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, WWF Suomi, Natur och miljö r.f., Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Suomen luonnonsuojeluliitto, Suomen Varustamot ry. Lausunnoissa esitetyt seikat on otettu huomioon esityksen lopullisessa muotoilussa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Pöytäkirjan sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön

1 artikla. Yleiset määräykset. Artikla velvoittaa sopimuspuolet huolehtimaan pöytäkirjan ja sen liitteen kansallisesta toimeenpanosta.

Pöytäkirjaa ei sovelleta sota-aluksiin eikä muihin ei-kaupallisiin tarkoituksiin käytettäviiin valtionaluksiin. Poikkeus vastaa kansainvälisen merioikeuden yleisiä periaatteita.

2 artikla. Määritelmät. Ensimmäiseen kappaleeseen sisältyy vaarallisesta ja haitallisesta aineesta aiheutuvan pilaantumisvahingon määritelmä. Määritelmä vastaa OPRC-yleissopimuksessa ja öljyvahinkojen torjuntalain 3 §:ssä olevaa öljy- ja aluskemikaalivahingon määritelmää.

Artiklan 2 kappaleessa määritellään vaaralliset ja haitalliset aineet. Tämä määritelmä on laaja ja se vastaa varsin pitkälle ns. MARPOL 73/78 -yleissopimuksessa (SopS 51/1983) olevaa määritelmää. Merisataman ja vaarallisia ja haitallisia aineita käsittelevän laitoksen määritelmä vastaa OPRC-yleissopimuksessa olevaa vastaavaa määritelmää.

Artiklan 3, 4, 5 ja 6 kappaleet sisältävät merisatamien ja vaarallisia ja haitallisia aineita käsittelevien laitosten, IMO:n, pääsihteerin ja OPRC-yleissopimuksen määritelmät.

Sopimuksen sisältämät määritelmät eivät aiheuta tarvetta kansallisen lainsäädännön tarkennuksiin.

3 artikla. Torjuntasuunnitelmat ja vahingosta ilmoittaminen. Artiklan 1 kappale sisältää aluksia koskevia velvoitteita, kuten velvollisuuden aluskohtaiseen pilaantumisvahinkojen torjuntasuunnitelman laatimiseen ja onnettomuuksista ilmoittamiseen. Nämä on määritelty yleisellä viittauksella IMO:n muiden sopimusten mukaisiin velvoitteisiin. Pilaantumisvahinkojen torjuntasuunnitelma on pakollinen MARPOL 73/78 yleissopimuksen II liitteen ja kansainvälisen kemikaalisäilöalusten määräyskokoelman eli IBC-koodin perusteella. Onnettomuuksista ja muista vaa-

ratilanteista on ilmoitettava MARPOL 73/78 -yleissopimuksen I liitepöytäkirjan mukaan. Artiklan määräykset eivät koske rannikon ulkopuolella toimivia tuotantoyksiköitä, kuten öljynporauslauttoja.

Torjuntasuunnitelmien laatimisvelvollisuudesta sekä onnettomuuksien ilmoittamisvelvollisuudesta on säädetty merenkulun ympäristönsuojelulain 4 luvun 5 §:ssä ja 11 luvun 2 §:ssä. Lainsäädäntö vastaa tältä osin pöytäkirjan velvoitteita.

Artiklan 2 kappaleessa edellytetään, että merisatamat ja muut vaarallisia ja haitallisia aineita käsittelevät laitokset laativat asianmukaisen torjuntavalmiussuunnitelman tai huolehtivat muusta vastaavasta järjestelystä. Kansallisesti vastaavista velvoitteista on säädetty öljyvahinkojen torjuntalain 16 §:ssä ja pelastuslain 48 §:ssä.

Artiklan 3 kappaleen mukaan sen jälkeen, kun sopimuspuolen viranomainen on saanut tiedon pilaantumisvahingosta, sen tulee ilmoittaa niille valtioille, joiden etuihin kyseinen vahinko voi mahdollisesti vaikuttaa. Vastaavanlainen ilmoitusvelvollisuus on myös eräissä muissa Suomea koskevissa torjuntayhteistyösopimuksissa, kuten Suomen ja Viron välisessä sopimuksessa yhteistyöstä torjuttaessa pilaantumisvahinkoja merellä ja siihen liittyvässä pöytäkirjassa ja arktisen alueen sopimuksessa. Suomessa ilmoitusvelvollisuuden on katsottu kuuluvan Suomen ympäristökeskukselle, joka öljyvahinkojen torjuntalain mukaan vastaa alusöljyvahinkojen torjunnasta. Täytäntöönpanon varmistamiseksi esityksessä ehdotetaan, että ilmoitusvelvollisuudesta lisättäisiin nimenomainen säännös öljyvahinkojen torjuntalain 5 §:än, jossa Suomen ympäristökeskuksen tehtäviin lisättäisiin myös kansainväliset ilmoitustehdävät.

4 artikla. Kansalliset ja alueelliset torjuntavalmius- ja torjuntajärjestelyt. Artiklan 1 kappaleen a kohdan i alakohdassa sopimuspuolet velvoitetaan nimeämään torjunnasta ja torjuntavalmiudesta vastaava ja kappaleen a kohdan iii alakohdassa torjuntavun pyytämiseen ja antamiseen velvoitettu

viranomainen. Suomessa torjuntavastuuviranomaisesta ja muiden viranomaisten tehtävistä on säädetty merenkulun ympäristönsuojelulain 12 luvussa sekä öljyvahinkojen torjuntalain 2 luvussa. Öljyvahinkojen torjuntalain 26 §:n mukaan Suomen ympäristökeskus on pilaantumisvahinkojen torjunnasta ja torjuntavalmiudesta vastaava viranomainen, sekä toimivaltainen pyytämään Suomen puolesta torjunta-apua tai päättämään sen antamisesta muille valtioille.

Artiklan a kohdan ii alakohta velvoittaa myös nimeämään kansallisen operatiivisen yhteyskeskuksen. Samanlainen velvollisuus sisältyy muun muassa OPRC-yleissopimukseen ja arktisen alueen sopimukseen. Käytännössä yhteydenpidosta on huolehtinut Suomen ympäristökeskus, mutta käytännön syistä tiedot kulkevat Länsi-Suomen merivartioston johtokeskuksen yhteydessä toimivan Turun meripelastuskeskuksen (Turku MRCC) kautta. OPRC-yleissopimuksen voimaansaattamisasetuksessa yhteyskeskukseksi oli kuitenkin nimetty Suomenlahden merivartioston johtokeskus. Asiantilan selkeyttämiseksi ehdotetaan, että öljyvahinkojen torjuntalakiin tehtäisiin lisäys, jossa Suomen ympäristökeskus nimettäisiin yhteydenpidon vastuuviranomaiseksi.

Artiklan 1 kappaleen b kohdassa sopimuspuolet velvoitetaan laatimaan kansallinen pilaantumisvahinkojen torjuntasuunnitelma. Kansallisista ja alueellisista torjuntasuunnitelmista on säädetty öljyvahinkojen torjuntalain 13 §:ssä eikä velvollisuus aiheuta tarvetta säädösmuutoksiin.

Artiklan 2 kappaleessa esitetään torjuntavalmiudelle lisävaatimuksia, kuten torjuntavälineiden hankintaa, torjuntasuunnitelmaa ja koulutusta koskevia velvollisuuksia. Öljyvahinkojen torjuntalain 5 §:ssä nämä tehtävät on annettu Suomen ympäristökeskukselle.

Artiklan 3 kappale velvoittaa kunkin sopimuspuolen toimittamaan IMO:lle tiedot muun muassa kansallisista, torjunnasta vastaavista ja yhteyskeskuksina toimivista viranomaisista, pilaantumisvahinkojen torjuntavälineistä, torjunnan ja meripelastustoiminnan asiantuntijoista sekä kansallisesta valmiussuunnitelmasta. Sille voidaan toimittaa vastaavat tiedot kuin muillekin kansainvälisille järjestöille ja EU:lle on toimitettu.

5 artikla. *Kansainvälinen torjuntayhteistyö.* Artiklan 1 kappale velvoittaa tarjoamaan mahdollisuuksien mukaan torjunta-apua muille sopimuspuolille. Pöytäkirjaan sisältyvät torjunta-avun pyytämistä ja antamista koskevat velvoitteet eivät ole yhtä velvoittavia kuin Suomea koskevissa muissa torjuntayhteistyösopimuksissa. Suomen valmius antaa torjunta- tai asiantuntija-apua Itämeren alueen ulkopuolelle on käytännössä varsin rajoitettu.

Artiklan 2 kappaleessa luodaan mahdollisuus pyytää apua torjunta-avun kustannusten kattamiseksi IMO:lta.

Artiklan 3 kappaleessa edellytetään torjunta-apuun liittyvän henkilöstön, rahdin ja alusten maahantulon, maastalähdön ja kauttakulun helpottamista. Sopimusmääräys vastaa muissa kansainvälisissä sopimuksissa olevia määräyksiä. Öljyvahinkojen torjuntalain 26 §:ssä määrätään Suomen ympäristökeskus avustamaan Suomeen tulevan torjunta-avun maahantulossa ja maastalähdössä. Kauttakulun osalta velvoite on mahdollista täyttää hallinnollisten menettelyjen ja viranomaisyhteistyön kautta.

6 artikla. *Tutkimus- ja kehitystoiminta.* Artikla velvoittaa sopimuspuolet alan tutkimus- ja kehittämistoimintaa koskevaan yhteistyöhön IMO:ssa. IMO on aika ajoin järjestänyt itse ja ollut useammin tukijärjestäjänä alan kansainvälisissä konferensseissa ja seminaareissa. Kansainvälinen standardointijärjestö ISO on laatinut meriympäristön öljyntorjunta-alan standardointioppaan.

7 artikla. *Tekninen yhteistyö.* Artikla velvoittaa teknisen avun antamiseen tarvittaessa sopimuspuolille. Suomi ei ole käytännössä antanut öljy- tai kemikaalivahinkojen torjuntaa koskevaa kehitysapua. Suomi on rahoittanut jonkin verran IMO:n yleistä kehitysyhteistyöohjelmaa, jonka yksi osa-alue on aiempina vuosina ollut öljyvahinkojen torjunta. IMO:lla on myös teknisen yhteistyön kehitysohjelma, jonka tarkoitus on avustaa kehittyviä maita täyttämään IMO:n standardit merialueisiin liittyvissä toimissa. Suomi on aiempina vuosina avustanut Venäjän ja Baltian maiden torjuntakalustohankintoja osana ympäristöalan lähialueyhteistyötä.

8 artikla. *Kahden ja monenvälisen torjuntavalmiuden ja -yhteistyön edistäminen.* Ar-

tiklan mukaan sopimuspuolten tulee pyrkiä kahdenväliseen ja monenkeskiseen yhteistyöhön. Suomi on osapuolena Itämeren suojelua koskevassa Helsingin sopimuksessa (HELCOM), jonka VII liite koskee torjuntayhteistyötä, Pohjoismaiden välisessä Kööpenhaminan sopimuksessa ja arktisen alueen sopimuksessa. Sen lisäksi Suomi on tehnyt öljyntorjuntayhteistyötä kahdenväliset sopimukset sekä Venäjän että Viron kanssa.

9 artikla. *Suhde muihin yleissopimuksiin ja sopimuksiin.* Pöytäkirja ei vaikuta sopimuspuolten muihin sopimusvelvoitteisiin.

10 artikla. *Institutionaaliset järjestelyt.* Artiklassa, kuten OPRC-yleissopimuksessa, annetaan IMO:lle huomattavasti tehtäviä pöytäkirjan toimeenpanon edistämiseksi. IMO:n ja meriympäristön suojelukomitean (MEPC) alaisuudessa on toiminut pilaantumisvahinkojen torjunnan asiantuntijatyöryhmä, joka on laatinut lukuisia öljyntorjuntaa ja osittain myös kemikaalivahinkojen torjuntaa tukevia ohjeita ja oppaita. IMO:n organisaatiomuutoksen yhteydessä vuonna 2013 päätettiin, että OPRC-yleissopimuksen sekä pöytäkirjan alaiset öljy- ja kemikaalivahinkoasiat siirretään saasteiden ehkäisyyn keskittyvän työryhmän vastuulle. Tällä hetkellä viimeistelyn alla olevat ohjeet koskevat muun muassa kansainvälisen torjuntakalustoavun tarjoamista sekä öljyntorjunnan valmiussuunnitelua ja kemikaalivahinkoihin liittyvien lainsäädännöllisten ja hallinnollisten osaluokkien hallintaa. Kemikaalivahinkojen torjuntaa koskevat IMO:n mallikurssit on uudistettu muutamia vuosia sitten. Vaikka työryhmä on tunnistanut tarpeen kemikaalivahinkojen torjuntaa tukevien uusien ohjeiden laatimiseksi, maat eivät ole viime vuosina olleet erityisen aloitteellisia ottamaan vetovastuulleen tällaista työtä.

11 artikla. *Pöytäkirjan arvioiminen.* Sopimuspuolet arvioivat pöytäkirjan toimivuutta.

12 artikla. *Muutokset.* Artikla vastaa muissa IMO:n sopimuksissa olevia muutosartikloja. Sanontoja on joissakin kohdissa selkeytetty OPRC-yleissopimukseen verrattuna.

13 artikla. *Allekirjoittaminen, ratifioiminen, hyväksyminen ja liittyminen.* Artikla sisältää tavanomaiset määräykset pöytäkirjan ratifioinnista, hyväksymisestä ja siihen liit-

tymisestä. Pöytäkirja oli allekirjoitettavissa IMO:n päämajassa Lontoossa 14 päivään maaliskuuta 2001 asti, josta lähtien se on ollut avoinna liittymiselle. Pöytäkirjan sopimuspuolina on yhteensä 33 valtiota. Jokainen valtio, joka on OPRC-yleissopimuksen sopimuspuoli, voi tulla myös pöytäkirjan sopimuspuoleksi.

14 artikla. *Valtiot joissa on useampi kuin yksi oikeusjärjestelmä.* Artikla koskee useamman oikeusjärjestelmän valtioita ja se on uudehko määräys IMO:n sopimuksissa. Käytännössä se tarkoittaa lähinnä Kiinaa ja Hongkongin Kiinaa. Hongkong on osapuolena joissakin sellaisissa sopimuksissa, joiden osapuoli Kiina ei vielä ole.

15 artikla. *Voimaantulo.* Artikla sisältää voimaantulosäädökset. Pöytäkirja on tullut voimaan 14 päivänä kesäkuuta 2007. Niiden valtioiden osalta, jotka ratifioivat, hyväksyvät tai liittyvät pöytäkirjaan sen voimaantulon jälkeen, pöytäkirja tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamisesta.

16 artikla. *Irtisanominen.* Pöytäkirjan osapuoli voi irtisanoa pöytäkirjan aikaisintaan viiden vuoden kuluttua siitä, kun sopimus on tullut sen osalta voimaan. Tämän jälkeen irtisanominen on mahdollista milloin tahansa. Irtisanominen tapahtuu ilmoittamalla siitä kirjallisesti sopimuksen tallettajalle ja se tulee voimaan aikaisintaan kahdentoista kuukauden kuluttua ilmoituksen vastaanottamisesta.

17 artikla. *Tallettaja.* Pöytäkirjan tallettajana toimii IMO:n pääsihteeri.

18 artikla. *Kielet.* Pöytäkirjan todistusvoimaiset versiot ovat arabian-, kiinan-, englannin-, ranskan-, venäjän- ja espanjankieliset tekstit.

Liite. Pöytäkirjan liitteenä on määräyksiä torjunta-avun kustannusten korvaamisesta. Periaatteen mukaan apua pyytännyt valtio vastaa avun kustannuksista. Liite vastaa OPRC-yleissopimuksen liitettä ja sen periaatteet vastaavat muissa Suomen solmimissa torjuntayhteistyösopimuksissa olevia periaatteita torjunta-avun kustannusten korvaamisesta.

2 Lakiehdotusten perustelut

2.1 Laki vaarallisista ja haitallisista aineista aiheutuvien pilaantumishinkojen torjuntavalmiutta, torjumista ja torjuntayhteistyötä koskevan pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

1 §. Säännöksellä saatetaan voimaan pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä selostetaan jäljempänä eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta koskevassa jaksossa.

2 §. Pöytäkirjan muiden määräysten voimaansaattamisesta ja lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Laki on tarkoitus saattaa voimaan samanaikaisesti kuin pöytäkirja tulee Suomen osalta voimaan.

2.2 Laki öljyvahinkojen torjuntalain muuttamisesta

5 §. Suomen ympäristökeskuksen tehtävät. Pykälässä mainittuihin Suomen ympäristökeskuksen tehtäviin ehdotetaan lisättäväksi velvollisuus hoitaa Suomen kansainvälisten velvoitteiden vaatima tiedotus alusöljy- ja aluskemikaalivahingoista muille valtioille sekä toimia kansallisenä yhteyspisteenä. Lisäksi tehtäviin ehdotetaan lisättäväksi direktiivin tietojenvaihtovelvollisuus vahinkotilanteissa naapurijäsenvaltioiden kesken.

Lisäys perustuu useaan Suomea kansainvälisesti tai EU:n tasolla sitovaan velvoitteeseen. Velvollisuus ilmoittaa muille valtioille niiden etuihin mahdollisesti vaikuttavasta öljy- ja aluskemikaalivahingoista sisältyy pöytäkirjan 3 artiklan 3 kappaleeseen. Lisäksi tietojenvaihtoa koskeva velvoite sisältyy direktiivin. Myös velvoite kansallisen operatiivisen yhteyspisteen nimeämisestä tietojenvaihtoa varten kuuluu pöytäkirjan ja OPRC-yleissopimuksen velvoitteisiin.

Suomen ympäristökeskus hoitaa jo käytännössä kyseisiä tiedotus- ja tietojenvaihtotehtäviä. Tiedot kulkevat usein Turun meripelastuskeskuksen kautta, sillä tällä on kattava

päivystysvalmius ajantasaista tietojen vastaanottamista ja vaihtoa varten.

3 Voimaantulo

Pöytäkirja on tullut kansainvälisesti voimaan 14 päivänä kesäkuuta 2007. Pöytäkirjan on 30 päivään elokuuta 2014 mennessä ratifioinut tai hyväksynyt 33 valtiota. Pöytäkirja tulee Suomen osalta voimaan kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, kun Suomi tallettaa ratifioimis- tai hyväksymisasiakirjansa sopimuksen tallettajana toimivalle IMO:n pääsihteerille. Esitykseen sisältyvät lakiehdotukset ehdotetaan saatettavaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kun pöytäkirja tulee Suomen osalta voimaan. Lakiehdotukset on tarkoitus saattaa voimaan ennen direktiivin kansalliselle täytäntöönpanolle varattua määräaika, joka on sen 41 artiklan mukaan 19. heinäkuuta 2015.

Pöytäkirja sisältää ympäristönsuojelua koskevia määräyksiä, jotka kuuluvat Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10 kohdan mukaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Esitykseen sisältyvän voimaansaattamislakiehdotuksen voimaantulemiselle Ahvenanmaan maakunnassa on siten saatava itsehallintolain 59 §:n 2 momentin mukaan Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntä.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Suomen perustuslain 95 §:ssä edellytetään, että kansainvälisen velvoitteen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatetaan valtion sisäisesti voimaan erityisellä voimaansaattamislaila. Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan määräys on luettava lainsäädännön alaan kuuluvaksi, jos määräys koskee jonkin perustuslaisissa turvattun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, jos määräys muutoin koskee yksilön

oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita, jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla tai jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on jo voimassa lain säännöksiä taikka siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp, PeVL 12/2000 vp ja PeVL 45/2000 vp).

Pöytäkirjan hyväksyminen ei edellytä asiasisältöisiä muutoksia voimassaoleviin lakeihin.

Pöytäkirja sisältää kuitenkin määräyksiä, joista on jo voimassa olevia lain taseisia säännöksiä. Pöytäkirjan määräyksistä lainsäädännön alaan kuuluvat ennen muuta 3 artikla, joka velvoittaa vaarallisia aineita kuljettavien alusten samoin kuin kemikaalisataman ja muun vaarallisia ja haitallisia aineita käsittelevän laitoksen laatimaan valmiussuunnitelman sekä aluksen ilmoittamaan sitä kohdanneesta kemikaalivahingosta. Valmiussuunnitelman laatimisesta säädetään alusten osalta merenkulun ympäristönsuojelulain 4 luvun 5 §:ssä ja ilmoitusvelvollisuudesta lain 11 kappaleen 2 §:ssä. Satamien velvollisuudesta valmiussuunnitelman tekoon säädetään pelastuslain 48 §:ssä ja öljyvahinkojen torjuntalain 16 §:ssä. Sama koskee pöytäkirjan 4 artiklaa, jossa säädetään torjuntavalmiussuunnitelmiin liittyvistä velvoitteista. Näistä säädetään merenkulun ympäristönsuojelulain 12 luvussa ja öljyvahinkojen torjuntalain 2 luvussa ja 26 §:ssä. Lisäksi torjunta-

apua antavien ulkomaisten ryhmien maahan-tulon ja kauttakulun helpottamisesta, josta on määräyksiä pöytäkirjan 5 artiklan 3 kappaleessa, on säädetty öljyvahinkojen torjuntalain 26 §:n 2 momentissa. Edellä mainitut määräykset kuuluvat näin ollen lainsäädännön alaan, ja sen vuoksi sopimuksen hyväksyminen edellyttää eduskunnan suostumusta.

4.2 Käsittelyjärjestys

Pöytäkirjaan ei sisälly sellaisia määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Määräysten voimaansaattaminen ei näin ollen edellytä niin sanotun supistetun perustuslainsäätämisyjärjestyksen käyttämistä. Koska sopimuksen määräykset eivät muutoinkaan ole ristiriidassa perustuslain kanssa, hallituksen käsityksen mukaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamista koskeva lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että:

Eduskunta hyväksyisi Lontoossa 15 päivänä maaliskuuta 2000 tehdyn pöytäkirjan vaarallisista ja haitallisista aineista aiheutuvien pilaantumisvahinkojen torjuntavalmiudesta, torjumisesta ja torjuntayhteistyöstä.

Koska pöytäkirja sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

*Lakiehdotukset***1.****Laki**

vaarallisista ja haitallisista aineista aiheutuvien pilaantumisvahinkojen torjuntavalmiutta, torjumista ja torjuntayhteistyötä koskevan pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vaarallisista ja haitallisista aineista aiheutuvien pilaantumisvahinkojen torjuntavalmiutta, torjumista ja torjuntayhteistyötä koskevan vuoden 2000 pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voi-

massa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Pöytäkirjan muiden määräysten voimaansaattamisesta ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

2.

Laki**öljyvahinkojen torjuntalain 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään öljyvahinkojen torjuntalain (1673/2009) 5 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

5 §

Suomen ympäristökeskuksen tehtävät

—————
Suomen ympäristökeskus toimii Suomea sitovien kansainvälisten meriympäristövahinkojen torjuntaa koskevien sopimusten yhteyspisteenä ja vastaa tällaisten sopimusten edellyttämästä alusöljy- ja aluskemikaalivahinkoihin liittyvien ilmoitusten tekemisestä muille valtioille. Lisäksi Suomen ympäristö-

keskus toimii merellä tapahtuvan öljyn- ja kaasunporaustoiminnan turvallisuudesta ja direktiivin 2004/35/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/30/EU 32 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna yhteyspisteenä ja toimittaa mainitun artiklan 4 b kohdassa tarkoitetut tiedot kohdassa tarkoitettulle jäsenvaltiolle.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 .

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 2014

Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri

ANTTI RINNE

Ympäristöministeri *Sanni Grahn-Laasonen*

*Sopimusteksti**(Suomennos)***VUODEN 2000 PÖYTÄKIRJA VAA-
RALLISISTA JA HAITALLISISTA AI-
NEISTA AIHEUTUVIEN PILAANTU-
MISVAHINKOJEN TORJUNTAVAL-
MIUDESTA, TORJUMISESTA JA TOR-
JUNTAYHTEISTYÖSTÄ**

Tämän pöytäkirjan sopimuspuolet, jotka ovat sopimuspuolina Lontoossa 30 päivänä marraskuuta 1990 tehdyssä kansainvälisessä yleissopimuksessa öljyvahinkojen torjuntavalmiudesta, torjumisesta ja torjuntayhteistyöstä,

ottavat huomioon vuonna 1990 pidetyn kansainvälistä öljyvahinkojen torjuntavalmiutta ja torjuntayhteistyötä käsitelleen konferenssin päätöslauselman 10, kansainvälisen öljyvahinkojen torjuntavalmiutta, torjumista ja torjuntayhteistyötä koskevan yleissopimuksen soveltamisalan laajentamisesta vaarallisiin ja haitallisiin aineisiin,

ottaen lisäksi huomioon, että vuonna 1990 pidetyn kansainvälistä öljyvahinkojen torjuntavalmiutta ja torjuntayhteistyötä käsitelleen konferenssin päätöslauselman 10 mukaisesti Kansainvälinen merenkulkujärjestö on tehostanut toimintaansa yhteistyössä muiden asiaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen kanssa kaikissa vaarallisista ja haitallisista aineista aiheutuvien vahinkojen torjuntavalmiutta, torjumista ja torjuntayhteistyötä koskevista asioissa,

ottavat huomioon "pilaaja maksaa"-periaatteen kansainvälisen ympäristöoikeuden yleisenä periaatteena,

ovat tietoisia strategian kehittamisestä varovaisuusperiaatteen liittämiseksi Kansainvälisen merenkulkujärjestön toimintaperiaatteisiin,

ovat tietoisia myös siitä, että vaarallisista ja haitallisista aineista aiheutuvan pilaantumisvahingon tapahtuessa toimenpiteiden riipeys ja tehokkuus ovat olennaisia, jotta sellaisesta tapahtumasta mahdollisesti aiheutuvat vahingot voitaisiin rajoittaa mahdollisimman pieniksi,

ovat sopineet seuraavasta:

**PROTOCOL ON PREPAREDNESS, RE-
SPONSE AND CO-OPERATION TO
POLLUTION INCIDENTS BY HAZ-
ARDOUS AND NOXIOUS SUB-
STANCES, 2000**

The parties to the present protocol, being to the International Convention on Oil Pollution Preparedness, Response and Co-operation, done at London on 30 November 1990,

taking into account Resolution 10, on the expansion of the scope of the International Convention on Oil Pollution Preparedness, Response and Co-operation 1990, to include hazardous and noxious substances, adopted by the Conference on International Co-operation on Oil Pollution Preparedness and Response 1990,

further taking into account that pursuant to Resolution 10 of the Conference on International Co-operation on Oil Pollution Preparedness and Response 1990, the International Maritime Organization has intensified its work, in collaboration with all interested international organizations, on all aspects of preparedness, response and co-operation to pollution incidents by hazardous and noxious substances,

taking account of the "polluter pays" principle as a general principle of international environmental law,

being mindful of the development of a strategy for incorporating the precautionary approach in the policies of the International Maritime Organization,

mindful also that, in the event of a pollution incident by hazardous and noxious substances, prompt and effective action is essential in order to minimize the damage which may result from such an incident,

have agreed as follows:

1 artikla

Yleiset velvoitteet

1. Sopimuspuolet sitoutuvat yksin tai yhteistoimin ryhtymään tämän pöytäkirjan ja sen liitteen määräysten mukaisesti kaikkiin tarkoituksenmukaisiin toimiin varautuakseen vaarallisista ja haitallisista aineista aiheutuviin pilaantumisvahinkoihin ja torjuakseen niitä.

2. Tämän pöytäkirjan liite muodostaa pöytäkirjan erottamattoman osan, ja viittaus pöytäkirjaan tarkoittaa samalla viittausta liitteeseen.

3. Tätä pöytäkirjaa ei sovelleta sotaluksiin, sotalaivaston apualuksiin tai muihin aluksiin, jotka ovat valtion omistuksessa tai käytössä ja joita sillä hetkellä käytetään vain valtion ei-kaupallisiin tarkoituksiin. Jokaisen sopimuspuolen tulee kuitenkin varmistaa ryhtymällä asianmukaisiin toimiin, jotka eivät vaikuta tai huononna sen edellämainittujen, omistuksessa tai käytössä olevien alusten toimintaa tai toimintakykyä, että kyseiset alukset toimivat, siinä määrin kuin on kohtuullista ja mahdollista, tämän pöytäkirjan edellyttämällä tavalla.

2 artikla

Määritelmät

Tässä pöytäkirjassa

1. *Vaarallisista ja haitallisista aineista aiheutuva pilaantumisvahinko* (jäljempänä *pilaantumisvahinko*) tarkoittaa tapahtumaa tai samaa alkuperää olevaa tapahtumasarjaa, mukaan lukien tulipalo tai räjähdys, joka johtaa tai saattaa johtaa vaarallisten ja haitallisten aineiden päästöön ja joka aiheuttaa tai saattaa aiheuttaa uhkaa meriympäristölle taikka yhden tai useamman valtion rannikolle tai siihen liittyville eduille, ja joka vaatii hätätoimenpiteitä tai muita välittömiä vastatoimenpiteitä.

2. *Vaaralliset ja haitalliset aineet* tarkoittavat kaikkia muita aineita paitsi öljyä, jotka meriympäristöön joutuessaan voivat mahdollisesti aiheuttaa vaaraa ihmisen terveydelle, haitata elollisia luonnonvaroja ja meren elä-

Article 1

General provisions

1. Parties undertake, individually or jointly, to take all appropriate measures in accordance with the provisions of this Protocol and the Annex thereto to prepare for and respond to a pollution incident by hazardous and noxious substances.

2. The Annex to this Protocol shall constitute an integral part of this Protocol and a reference to this Protocol constitutes at the same time a reference to the Annex.

3. This Protocol shall not apply to any warship, naval auxiliary or other ship owned or operated by a State and used, for the time being, only on government non-commercial service. However, each Party shall ensure by the adoption of appropriate measures not impairing the operations or operational capabilities of such ships owned or operated by it, that such ships act in a manner consistent, so far as is reasonable and practicable, with this Protocol.

Article 2

Definitions

For the purposes of this Protocol:

1. *Pollution incident by hazardous and noxious substances* (hereinafter referred to as "pollution incident") means any occurrence or series of occurrences having the same origin, including fire or explosion, which results or may result in a discharge, release or emission of hazardous and noxious substances and which poses or may pose a threat to the marine environment, or to the coastline or related interests of one or more States, and which requires emergency action or immediate response.

2. *Hazardous and noxious substances* means any substance other than oil which, if introduced into the marine environment is likely to create hazards to human health, to harm living resources and marine life, to

(Suomennos)

mää, vahingoittaa viihtyisyyttä tai haitata meren muuta oikeutettua käyttöä.

3. *Merisatamat ja vaarallisia ja haitallisia aineita käsittelevä laitokset* tarkoittavat niitä satamia ja laitoksia, joissa näitä aineita lastataan laivoihin tai puretaan niistä.

4. *IMO* tarkoittaa Kansainvälistä merenkulkujärjestöä.

5. *Pääsihteeri* tarkoittaa IMO:n pääsihteeriiä.

6. *OPRC-yleissopimus* tarkoittaa vuoden 1990 kansainvälistä yleissopimusta öljyvahinkojen torjuntavalmiudesta, torjumisesta ja torjuntayhteistyöstä.

3 artikla

Torjuntasuunnitelmat ja vahingoista ilmoittaminen

1. Sopimuspuolen tulee edellyttää, että sen lippua käyttämään oikeutetulla aluksella on mukanaan pilaantumisvahinkojen torjuntasuunnitelma ja että sellaisten alusten päällikkö tai muut aluksista vastaavat henkilöt noudattavat vaadittavia onnettomuuksista ilmoitusmenettelyjä. Sekä torjuntasuunnitelmavaatimusten että ilmoitusmenettelyjen tulee olla IMO:ssa kehitettyjen ja asianomaisten sopimuspuolten osalta voimaantulleiden sopimusten asianomaisten määräysten mukaisia. Tämä artikla ei koske rannikon ulkopuolella toimivien tuotantoyksiköiden, mukaan lukien kelluvat tuotanto-, varasto- ja lastausyksiköt, pilaantumisvahinkoja koskevia valmiussuunnitelmia, jotka tulisi käsitellä kansallisen lainsäädännön ja/tai yhtiön ympäristöjohtamisjärjestelmän mukaisesti.

2. Jokaisen sopimuspuolen tulee edellyttää, että sen lainkäyttövallan alaisuuteen kuuluvien merisatamien ja muiden vaarallisia ja haitallisia aineita käsittelevien laitosten toiminnasta vastaavilla viranomaisilla tai käyttäjillä on, sen tarkoituksenmukaiseksi katsomalla tavalla, vaarallisista ja haitallisista aineista aiheutuvien pilaantumisvahinkojen torjuntasuunnitelma tai muut vastaavat järjestelyt, jotka on sovitettu yhteen 4 artiklan mukaisesti toteutetun kansallisen järjestelmän kanssa ja jotka on hyväksytty toimivaltaisen kansallisen viranomaisen antamien määräysten mukaisesti.

damage amenities or to interfere with other legitimate uses of the sea.

3. *Sea ports and hazardous and noxious substances handling facilities* means those ports or facilities where such substances are loaded into or unloaded from ships.

4. *Organization* means the International Maritime Organization.

5. *Secretary-General* means the Secretary-General of the Organization.

6. *OPRC Convention* means the International Convention on Oil Pollution Preparedness, Response and Co-operation, 1990.

Article 3

Emergency plans and reporting

1. Each Party shall require that ships entitled to fly its flag have on-board a pollution incident emergency plan and shall require masters or other persons having charge of such ships to follow reporting procedures to the extent required. Both planning requirements and reporting procedures shall be in accordance with applicable provisions of the conventions developed within the Organization which have entered into force for that Party. On-board pollution incident emergency plans for offshore units, including Floating Production, Storage and Offloading Facilities and Floating Storage Units, should be dealt with under national provisions and/or company environmental management systems, and are excluded from the application of this article.

2. Each Party shall require that authorities or operators in charge of sea ports and hazardous and noxious substances handling facilities under its jurisdiction as it deems appropriate have pollution incident emergency plans or similar arrangements for hazardous and noxious substances that it deems appropriate which are co-ordinated with the national system established in accordance with article 4 and approved in accordance with procedures established by the competent national authority.

3. Kun sopimuspuolen asianomainen viranomainen on saanut tiedot pilaantumsvahingosta, se ilmoittaa siitä niille valtioille, joiden etuihin kyseinen vahinko voi mahdollisesti vaikuttaa.

3. When the appropriate authorities of a Party learn of a pollution incident, they shall notify other States whose interests are likely to be affected by such incident.

4 artikla

Article 4

Kansalliset ja alueelliset torjuntavalmius- ja torjuntajärjestelyt

National and regional systems for preparedness and response

1. Sopimuspuolen tulee luoda kansallinen järjestelmä vaarallisista ja haitallisista aineista aiheutuvien pilaantumsvahinkojen ripeätä ja tehokasta torjuntaa varten. Tähän järjestelmään tulee kuulua vähintään

1. Each Party shall establish a national system for responding promptly and effectively to pollution incidents. This system shall include as a minimum:

- a) nimettynä
 - i) pilaantumsvahinkojen torjuntavalmiudesta ja torjunnasta vastaava toimivaltainen kansallinen viranomainen tai viranomaiset,
 - ii) kansallinen operatiivinen yhteyskeskus tai -keskukset,
 - iii) viranomainen, joka on oikeutettu kyseisen valtion puolesta pyytämään torjunta-apua tai päättämään torjunta-avun antamisesta,
- b) kansallinen pilaantumsvahinkojen torjuntasuunnitelma, joka sisältää tiedot torjuntaan osallistuvien eri viranomaisten ja yksityisten tahojen organisatorisista suhteista ja joka on laadittu IMO:n laatimat ohjeet huomioon ottaen.

- a) the designation of:
 - i) the competent national authority or authorities with responsibility for preparedness for and response to pollution incidents;
 - ii) the national operational contact point or points; and
 - iii) an authority which is entitled to act on behalf of the State to request assistance or to decide to render the assistance requested;
- b) a national contingency plan for preparedness and response which includes the organizational relationship of the various bodies involved, whether public or private, taking into account guidelines developed by the Organization.

2. Lisäksi sopimuspuolen tulee, kykyjensä mukaan, joko yksin tai kahden- tai monenvälisen yhteistyön puitteissa taikka harkintansa mukaan yhteistyössä varustamoiden, vaarallisia ja haitallisia aineita käsittelevän teollisuuden, satamaviranomaisten tai muiden asianmukaisten tahojen kanssa

2. In addition, each Party within its capabilities either individually or through bilateral or multilateral co-operation and, as appropriate, in co-operation with the shipping industries and industries dealing with hazardous and noxious substances, port authorities and other relevant entities, shall establish:

- a) hankkia vahingonvaaran edellyttämä vähimmäismäärä etukäteen sijoitettuja pilaantumsvahinkojen torjuntavälineitä, ja laatia niiden käyttösuunnitelmat,
- b) laatia harjoitusohjelma pilaantumsvahinkojen torjuntaorganisaatioille ja järjestää asianomaisen torjuntahenkilöstön koulutus,
- c) laatia yksityiskohtaiset suunnitelmat ja viestitysjärjestelmä pilaantumsvahinkojen torjuntaa varten. Viestitysjärjestelmän tulisi olla jatkuvasti käytettävissä; sekä
- d) laatia menettelytavat tai järjestelyt pilaantumsvahingon torjumisen edellyttämän yhteistoiminnan järjestämiseksi, mukaan lu-

- a) a minimum level of pre-positioned equipment for responding to pollution incidents commensurate with the risk involved, and programmes for its use;
- b) a programme of exercises for pollution incident response organizations and training of relevant personnel;
- c) detailed plans and communication capabilities for responding to a pollution incident. Such capabilities should be continuously available; and
- d) a mechanism or arrangement to coordinate the response to a pollution incident with, if appropriate, the capabilities to mobi-

(Suomennos)

kien, mikäli tarkoituksenmukaista, tarpeellisten voimavarojen käyttöönotto.

3. Sopimuspuolen tulee varmistaa, että IMO:lle toimitetaan suoraan tai asianomaisen alueellisten järjestöjen tai järjestelyjen välityksellä ajan tasalla olevat tiedot

a) edellä 1 kappaleen a kohdassa tarkoitettujen viranomaisten tai tahojen sijainnista, yhteystiedoista ja soveltuvin osin vastuualueesta,

b) niistä pilaantumisvahinkojen torjuntavälineistä sekä torjunnan ja meripelastustoiminnan asiantuntijoista, jotka muut maat voisivat pyynnöstä saada käyttöönsä, sekä

c) kansallisesta torjuntasuunnitelmasta.

5 artikla

Kansainvälinen torjuntayhteistyö

1. Sopimuspuolet sitoutuvat siihen, että ne vahingon kohteeksi joutuneen tai mahdollisesti joutuvan sopimuspuolen pyynnöstä, mahdollisuuksiensa ja käytettävissä olevien voimavarojensa mukaisesti, toimivat yhteistyössä ja tarjoavat asiantuntija-apua, teknistä apua ja torjuntavälineitä pilaantumisvahingon torjumiseksi vahingon vakavuuden niin edellyttäessä. Tällaisen avun kustannusten rahoittamiseen sovelletaan tämän pöytäkirjan liitteen määräyksiä.

2. Torjunta apua pyytänyt sopimuspuoli voi pyytää IMO:n apua väliaikaisten rahoituslähteiden löytämiseksi edellä 1 kappaleessa tarkoitettujen kustannusten kattamiseksi.

3. Kyseeseen tulevien kansainvälisten sopimusten mukaisesti sopimuspuolen tulee ryhtyä tarvittaviin lainsäädännöllisiin tai hallinnollisiin toimiin helpottaakseen

a) pilaantumisvahinkojen torjumiseen osallistuvien tai vahinkojen torjumisessa tarvittavan henkilöstön, rahdin, materiaalin ja laitteiden kuljetukseen käytettävien alusten, ilma-alusten ja muiden kuljetusvälineiden saapumista sen alueelle sekä niiden käyttöä siellä ja poistumista sieltä, ja

b) edellä a kohdassa tarkoitettujen henkilöstön, rahdin, materiaalin ja laitteiden joutuisaa kulkua sen alueelle, sen alueen kautta ja pois sen alueelta.

lize the necessary resources.

3. Each Party shall ensure that current information is provided to the Organization, directly or through the relevant regional organization or arrangements, concerning:

a) the location, telecommunication data and, if applicable, areas of responsibility of authorities and entities referred to in paragraph (1)(a);

b) information on pollution response equipment and expertise in disciplines related to pollution incident response and marine salvage which may be made available to other States, upon request; and

c) its national contingency plan.

Article 5

International co-operation in pollution response

1. Parties agree that, subject to their capabilities and the availability of relevant resources, they will co-operate and provide advisory services, technical support and equipment for the purpose of responding to a pollution incident, when the severity of the incident so justifies, upon the request of any Party affected or likely to be affected. The financing of the costs for such assistance shall be based on the provisions set out in the Annex to this Protocol.

2. A Party which has requested assistance may ask the Organization to assist in identifying sources of provisional financing of the costs referred to in paragraph (1).

3. In accordance with applicable international agreements, each Party shall take necessary legal or administrative measures to facilitate:

a) the arrival and utilization in and departure from its territory of ships, aircraft and other modes of transport engaged in responding to a pollution incident or transporting personnel, cargoes, materials and equipment required to deal with such an incident; and

b) the expeditious movement into, through, and out of its territory of personnel, cargoes, materials and equipment referred to in subparagraph (a).

6 artikla

Tutkimus- ja kehitystoiminta

1. Sopimuspuolet sitoutuvat työskentelemään yhteistyössä suoraan, tai mikäli se on tarkoituksenmukaista, IMO:n tai asiaan liittyvien alueellisten järjestöjen tai järjestelmien välityksellä, edistääkseen sellaisia tutkimus- ja kehitysohjelmia ja vaihtaa tietoja sellaisten tutkimus- ja kehitysohjelmien tuloksista, jotka lisäävät tietämystä pilaantumishinkojen torjuntavalmiudesta ja torjunnasta mukaan lukien pilaantumisen havaitsemiseen, leviämisen estämiseen, keräämiseen, dispersointiin, puhdistukseen ja muuhun pilaantumishingon rajoittamiseen sekä saastuneiden alueiden ennalleen palauttamiseen käytettävien teknologian ja menetelmät.

2. Tässä tarkoituksessa sopimuspuolet sitoutuvat suoraan, tai mikäli se on tarkoituksenmukaista, IMO:n tai asiaan liittyvien alueellisten järjestöjen ja järjestelyiden välityksellä, luomaan tarpeelliset yhteydet tutkimuslaitostensa välille.

3. Sopimuspuolet sitoutuvat yhteistoimintaan suoraan taikka IMO:n tai alueellisten järjestöjen ja järjestelyiden välityksellä edistääkseen, jos se on tarkoituksenmukaista, sellaisten säännöllisesti pidettävien kansainvälisten symposiumien järjestämistä, joissa käsitellään asiaan liittyviä aiheita, kuten pilaantumishinkojen torjuntamenetelmien ja välineiden uusinta teknistä kehitystä.

4. Sopimuspuolet lupautuvat IMO:n tai muiden soveltuvien kansainvälisten järjestöjen puitteissa edistämään vaarallisista ja haitallisista aineista aiheutuvien pilaantumishinkojen torjuntamenetelmiä ja -välineitä koskevien standardien kehittämistä.

7 artikla

Tekninen yhteistyö

1. Sopimuspuolet sitoutuvat tarvittaessa tarjoamaan suoraan taikka IMO:n tai muiden soveltuvien kansainvälisten elinten välityksellä apua niille sopimuspuolille, jotka pyytävät pilaantumishinkojen torjuntavalmiuteen ja torjuntaan liittyvää teknistä apua

Article 6

Research and development

1. Parties agree to co-operate directly or, as appropriate, through the Organization or relevant regional organizations or arrangements in the promotion and exchange of results of research and development programmes relating to the enhancement of the state-of-the-art of preparedness for and response to pollution incidents, including technologies and techniques for surveillance, containment, recovery, dispersion, clean-up and otherwise minimizing or mitigating the effects of pollution incidents, and for restoration.

2. To this end, Parties undertake to establish directly or, as appropriate, through the Organization or relevant regional organizations or arrangements, the necessary links between Parties' research institutions.

3. Parties agree to co-operate directly or through the Organization or relevant regional organizations or arrangements to promote, as appropriate, the holding on a regular basis of international symposia on relevant subjects, including technological advances in techniques and equipment for responding to pollution incidents.

4. Parties agree to encourage, through the Organization or other competent international organizations, the development of standards pollution combating techniques and equipment.

Article 7

Technical co-operation

1. Parties undertake directly or through the Organization and other international bodies, as appropriate, in respect of preparedness for and response to pollution incidents, to provide support for those Parties which request technical assistance:

(Suomennos)

- a) henkilöstön kouluttamiseen,
- b) asiaankuuluvien menetelmien, laitteiden ja laitosten saatavuuden varmistamiseen,
- c) muiden pilaantumisvahinkoihin varautumista ja niiden torjuntaa koskevien toimien ja järjestelyjen edistämiseen, sekä
- d) yhteisten tutkimus- ja kehitysohjelmien aloittamiseen.

2. Sopimuspuolet sitoutuvat kansallisen lainsäädäntönsä, määräystensä ja toimintaperiaatteidensa mukaisesti aktiiviseen yhteistoimintaan pilaantumisvahinkojen torjuntavalmiutta ja torjumista koskevan teknologian siirrossa.

8 artikla

Kahden- ja monenvälisen torjuntavalmiuden ja -yhteistyön edistäminen

Sopimuspuolet pyrkivät tekemään kahden- tai monenvälisiä pilaantumisvahinkojen torjuntavalmiutta ja torjumista koskevia sopimuksia. Jäljennös tällaisesta sopimuksesta tulee lähettää IMO:lle, joka pyydettyäessä antaa ne muiden sopimuspuolten käyttöön.

9 artikla

Suhde muihin yleissopimuksiin ja kansainvälisiin sopimuksiin

Minkään tässä pöytäkirjassa ei ole tulkittava muuttavan minkään sopimuspuolen toisista kansainvälisistä yleissopimuksista tai sopimuksista johtuvia oikeuksia tai velvollisuuksia.

10 artikla

Institutionaaliset järjestelyt

1. Sopimuspuolet nimeävät IMO:n tämän suostumuksen mukaisesti ja riittävien toimintaan käytettävissä olevien voimavarojen puitteissa hoitamaan seuraavia tehtäviä ja toimintoja:

- a) tietopalvelut:
 - i) sopimuspuolten toimittamien tietojen sekä muista lähteistä saatavien asianmukaisten tietojen vastaanottaminen, kerääminen ja vä-

- a) to train personnel;
- b) to ensure the availability of relevant technology, equipment and facilities;
- c) to facilitate other measures and arrangements to prepare for and respond to pollution incidents; and
- d) to initiate joint research and development programmes.

2. Parties undertake to co-operate actively, subject to their national laws, regulations and policies, in the transfer of technology in respect of preparedness for and response to pollution incidents.

Article 8

Promotion of bilateral and multilateral co-operation in preparedness and response

Parties shall endeavour to conclude bilateral or multilateral agreements for preparedness for and response to pollution incidents. Copies of such agreements shall be communicated to the Organization which should make them available on request to the Parties.

Article 9

Relation to other conventions and other agreements

Nothing in this Protocol shall be construed as altering the rights or obligations of any Party under any other convention or international agreement.

Article 10

Institutional arrangements

1. Parties designate the Organization, subject to its agreement and the availability of adequate resources to sustain the activity, to perform the following functions and activities:

- a) information services:
 - i) to receive, collate and disseminate on request the information provided by Parties and relevant information provided by other

littäminen pyydettyä ja

ii) avun tarjoaminen väliaikaisten rahoituslähteiden löytämiseksi,

b) koulutus ja harjoitus:

i) pilaantumisvahinkojen torjuntavalmiutta ja torjumista koskevan koulutuksen edistäminen, sekä

ii) kansainvälisten symposiumien järjestämisen edistäminen

c) tekniset palvelut:

i) yhteistyön helpottaminen tutkimuksessa ja kehitystyössä,

ii) avun tarjoaminen valtioille, jotka ovat luomassa kansallista tai alueellista torjuntavalmiutta, sekä

iii) sopimuspuolten antamien tietojen sekä muista lähteistä saatavien asianmukaisten tietojen arvioiminen ja neuvojen tai tietojen antaminen valtioille,

d) tekninen apu:

i) teknisen avun antamisen helpottaminen niille maille, jotka ovat luomassa kansallista tai alueellista torjuntavalmiutta, sekä

ii) teknisen avun ja neuvojen antamisen helpottaminen niiden maiden pyynnöstä, joita on kohdannut huomattava pilaantumisvahinko.

2. Suorittaessaan edellä tässä artiklassa tarkoitettuja tehtäviään IMO:n tulee pyrkiä lisäämään maiden kykyä yksin tai alueellisten järjestelyjen avulla varautua pilaantumisvahinkoihin ja torjua niitä sekä tässä tarkoituksessa hyödyntää eri valtioiden, alueellisten sopimusten ja teollisuuden järjestelyiden puitteissa saatuja kokemuksia sekä kiinnittää erityistä huomiota kehitysmaiden tarpeisiin.

3. Tämän artiklan määräykset pannaan täytäntöön IMO:n laatiman ja ylläpitämän ohjelman mukaisesti.

11 artikla

Pöytäkirjan arvioiminen

Sopimuspuolten tulee IMO:n puitteissa arvioida pöytäkirjan toimivuus sen tarkoitukseen, erityisesti yhteistyötä ja avunantoa koskeviin periaatteisiin nähden.

sources; and

ii) to provide assistance in identifying sources of provisional financing of costs;

b) education and training:

i) to promote training in the field of preparedness for and response to pollution incidents; and

ii) to promote the holding of international symposia;

c) technical services:

i) to facilitate co-operation in research and development;

ii) to provide advice to States establishing national or regional response capabilities; and

iii) to analyse the information provided by Parties and relevant information provided by other sources and provide advice or information to States;

d) technical assistance:

i) to facilitate the provision of technical assistance to States establishing national or regional response capabilities; and

ii) to facilitate the provision of technical assistance and advice, upon the request of States faced with major pollution incidents.

2. In carrying out the activities specified in this article, the Organization shall endeavour to strengthen the ability of States individually or through regional arrangements to prepare for and combat pollution incidents, drawing upon the experience of States, regional agreements and industry arrangements and paying particular attention to the needs of developing countries.

3. The provisions of this article shall be implemented in accordance with a programme developed and kept under review by the Organization.

Article 11

Evaluation of the Protocol

Parties shall evaluate within the Organization the effectiveness of the Protocol in the light of its objectives, particularly with respect to the principles underlying co-operation and assistance.

(Suomennos)

12 artikla

Article 12

*Muutokset**Amendments*

1. Tätä pöytäkirjaa voidaan muuttaa jollakin seuraavissa kappaleissa määritellyistä menettelytavoista.

2. Muuttaminen IMO:n harkinnan perusteella:

a) Jokainen sopimuspuolen ehdottama muutos pöytäkirjaan lähetetään IMO:lle, minkä jälkeen pääsihteeri välittää sen kaikille IMO:n jäsenille ja sopimuspuolille viimeistään kuusi kuukautta ennen esityksen käsittelyä.

b) Jokainen edellä selostetulla tavalla tehty ja välitetty muutosehdotus toimitetaan IMO:n meriympäristön suojelukomitean käsiteltäväksi.

c) Sopimuspuolilla on, olivatpa ne IMO:n jäseniä tai eivät, oikeus osallistua meriympäristön suojelukomitean työskentelyyn.

d) Muutokset hyväksytään kahden kolmasosan ääntenemmistöllä läsnäolevista ja äänestävistä sopimuspuolista.

e) Mikäli muutos tulee hyväksytyksi d kohdan mukaisesti, pääsihteerin on tiedotettava siitä kaikille sopimuspuolille näiden hyväksymistä varten.

f) i) Pöytäkirjan artiklaa tai liitettä koskeva muutos katsotaan tulleen hyväksytyksi sinä päivänä, jona kaksi kolmasosaa sopimuspuolista on ilmoittanut pääsihteerille hyväksyneensä muutoksen.

ii) Lisäystä koskeva muutos katsotaan tulleen hyväksytyksi meriympäristön suojelukomitean d kohdan mukaisesti tekemän muutoksen hyväksymisen yhteydessä määräämän, vähintään kymmenen kuukauden pituisen ajan kuluttua, jollei vähintään kolmasosa sopimuspuolista esitä tähän määräaikaan mennessä pääsihteerille tiedoksi vastalauseita.

g) i) Edellä f kohdan i alakohdan mukaisesti hyväksytty muutos pöytäkirjan artiklaan tai liitteeseen tulee voimaan niiden sopimuspuolten osalta, jotka ovat ilmoittaneet pääsihteerille hyväksyvänsä sen, kuuden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona se on katsottu tulleen hyväksytyksi,

(1) This Protocol may be amended by one of the procedures specified in the following paragraphs.

(2) Amendment after consideration by the Organization:

(a) Any amendment proposed by a Party to the Protocol shall be submitted to the Organization and circulated by the Secretary-General to all Members of the Organization and all Parties at least six months prior to its consideration.

(b) Any amendment proposed and circulated as above shall be submitted to the Marine Environment Protection Committee of the Organization for consideration.

(c) Parties to the Protocol, whether or not Members of the Organization, shall be entitled to participate in the proceedings of the Marine Environment Protection Committee.

(d) Amendments shall be adopted by a two thirds majority of only the Parties to the Protocol present and voting.

(e) If adopted in accordance with subparagraph (d), amendments shall be communicated by the Secretary-General to all Parties to the Protocol for acceptance.

(f) (i) An amendment to an article or the Annex of the Protocol shall be deemed to have been accepted on the date on which two thirds of the Parties have notified the Secretary-General that they have accepted it.

(ii) An amendment to an appendix shall be deemed to have been accepted at the end of a period to be determined by the Marine Environment Protection Committee at the time of its adoption, in accordance with subparagraph (d), which period shall not be less than ten months, unless within that period an objection is communicated to the Secretary-General by not less than one third of the Parties.

(g) (i) An amendment to an article or the Annex of the Protocol accepted in conformity with subparagraph (f)(i) shall enter into force six months after the date on which it is deemed to have been accepted with respect to the Parties which have notified the Secretary-General that they have accepted it.

ii) Edellä f kohdan ii alakohdan mukaisesti hyväksytty muutos pöytäkirjan lisäykseen tulee voimaan kaikkien sopimuspuolten osalta kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun sen on katsottu tulleen hyväksytyksi, paitsi niiden, jotka ovat ennen kyseistä päivää ilmoittaneet vastustavansa muutosta. Sopimuspuoli voi milloin tahansa peruuttaa aikaisemman vastustuksensa ilmoittamalla siitä pääsihteerille.

3. Muuttaminen konferenssin toimesta:

a) Pääsihteerin tulee sopimuspuolen pyynnöstä kutsua koolle sopimuspuolten konferenssi käsittelemään tämän pöytäkirjan muuttamista, jos vähintään kolmasosa sopimuspuolista kannattaa pyyntöä.

b) Pääsihteerin tulee tiedottaa kaikille sopimuspuolille hyväksymistä varten jokainen muutos, jonka tällainen konferenssi on hyväksynyt kahden kolmasosan äänten enemmistöllä läsnäolleista ja äänestäneistä sopimuspuolista.

c) Jollei konferenssi toisin päättä, muutoksen katsotaan tulleen hyväksytyksi ja tulevan voimaan edellä 2 kappaleen f ja g kohdissa määrättyjen menettelyjen mukaisesti.

4. Uuden liitteen tai lisäyksen lisäämistä tarkoittavan muutoksen hyväksyminen ja voimaantulo tapahtuu samaa menettelyä noudattaen kuin liitteen muuttaminen.

5. Sopimuspuolta, joka

a) ei ole hyväksynyt 2 kappaleen f kohdan i alakohdan mukaisesti artiklan tai liitteen muutosta tai

b) ei ole hyväksynyt 4 kappaleessa tarkoitettua liitteen tai lisäyksen lisäämistä taikka

c) on 2 kappaleen f kohdan ii alakohdan mukaisesti ilmoittanut vastustavansa lisäyksen muutosta, ei pidetä sopimuspuolena vain kyseisten muutosten soveltamisen osalta. Tällainen kohtelu päättyy sen jälkeen, kun sopimuspuoli on ilmoittanut hyväksymisestä 2 kappaleen f kohdan i alakohdan mukaisesti tai vastustuksensa peruuttamisesta 2 kappaleen g kohdan ii alakohdan mukaisesti.

6. Pääsihteerin on ilmoitettava kaikille sopimuspuolille jokainen muutos, joka tulee voimaan tämän artiklan mukaisesti sekä muutoksen voimaantulopäivämäärä.

(ii) An amendment to an appendix accepted in conformity with subparagraph (f)(ii) shall enter into force six months after the date on which it is deemed to have been accepted with respect to all Parties with the exception of those which, before that date, have objected to it. A Party may at any time withdraw a previously communicated objection by submitting a notification to that effect to the Secretary-General.

(3) Amendment by a Conference:

(a) Upon the request of a Party, concurred with by at least one third of the Parties, the Secretary-General shall convene a Conference of Parties to the Protocol to consider amendments to the Protocol.

(b) An amendment adopted by such a Conference by a two thirds majority of those Parties present and voting shall be communicated by the Secretary-General to all Parties for their acceptance.

(c) Unless the Conference decides otherwise, the amendment shall be deemed to have been accepted and shall enter into force in accordance with the procedures specified in paragraph (2)(f) and (g).

(4) The adoption and entry into force of an amendment constituting an addition of an Annex or an appendix shall be subject to the procedure applicable to an amendment to the Annex.

(5) Any Party which:

(a) has not accepted an amendment to an article or the Annex under paragraph (2)(f)(i); or

(b) has not accepted an amendment constituting an addition of an Annex or an appendix under paragraph (4); or

(c) has communicated an objection to an amendment to an appendix under paragraph (2)(f)(ii) shall be treated as a non-Party only for the purpose of the application of such amendment. Such treatment shall terminate upon the submission of a notification of acceptance under paragraph (2)(f)(i) or withdrawal of the objection under paragraph (2)(g)(ii).

(6) The Secretary-General shall inform all Parties of any amendment which enters into force under this article, together with the date on which the amendment enters into force.

(Suomennos)

7. Jokainen tämän artiklan mukaisesti tehtyä muutosta koskeva ilmoitus muutoksen hyväksymisestä, sen vastustamisesta tai vastustuksen peruuttamisesta on tehtävä kirjallisesti pääsihteerille, jonka on tiedotettava ilmoituksesta ja sen saapumispäivämäärästä sopimuspuolille.

8. Tämän pöytäkirjan lisäys voi sisältää vain teknislouhteisia määräyksiä.

13 artikla

Allekirjoittaminen, ratifioiminen, hyväksyminen ja liittyminen

1. Tämä pöytäkirja on avoinna allekirjoittamista varten IMO:n päämajassa 15 päivästä maaliskuuta 2000 alkaen 14 päivään maaliskuuta 2001, jonka jälkeen se on avoinna liittymistä varten. Jokainen valtio, joka on OPRC-yleissopimuksen sopimuspuoli, voi tulla tämän pöytäkirjan sopimuspuoleksi

a) allekirjoittamalla sen ilman ratifioimista hyväksymisvaraamaa, tai

b) allekirjoittamalla sen ratifioimis- ja hyväksymisvaraamin ja sen jälkeen ratifioimalla tai hyväksymällä sen, tai

c) liittymällä siihen.

2. Ratifioiminen, hyväksyminen ja liittyminen tapahtuu tallettamalla sitä koskeva asiakirja pääsihteerin huostaan.

14 artikla

Valtiot joissa on useampi kuin yksi oikeusjärjestelmä

1. Jos OPRC-yleissopimuksen sopimuspuoli koostuu kahdesta tai useammasta sellaisesta alueesta, joilla sovelletaan pöytäkirjassa tarkoitetuissa asioissa erilaista oikeusjärjestelmää, se voi ratifioinnin, hyväksymisen tai liittymisen yhteydessä selittää, että tämä pöytäkirja koskee kaikkia sen alueita taikka ainoastaan yhtä tai useampaa sen alueista, joita OPRC-yleissopimus koskee. Sopimuspuoli voi milloin tahansa muuttaa tätä selitystään uudella selityksellä.

2. Jokainen tällainen selitys toimitetaan tallettajalle kirjallisesti ja siinä on nimenomai-

(7) Any notification of acceptance of, objection to, or withdrawal of objection to, an amendment under this article shall be communicated in writing to the Secretary-General who shall inform Parties of such notification and the date of its receipt.

(8) An appendix to the Protocol shall contain only provisions of a technical nature.

Article 13

Signature, ratification, acceptance, approval and accession

1. This Protocol shall remain open for signature at the Headquarters of the Organization from 15 March 2000 until 14 March 2001 and shall thereafter remain open for accession. Any State party to the OPRC Convention may become Party to this Protocol by:

a) signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or

b) signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval; or

c) accession.

2. Ratification, acceptance, approval or accession shall be effected by the deposit of an instrument to that effect with the Secretary-General.

Article 14

States with more than one system of law

1. If a State party to the OPRC Convention comprises two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to matters dealt with in this Protocol, it may at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession declare that this Protocol shall extend to all its territorial units or only to one or more of them to which the application of the OPRC Convention has been extended, and may modify this declaration by submitting another declaration at any time.

2. Any such declarations shall be notified to the depositary in writing and shall state

sesti mainittava se alue tai ne alueet, joissa pöytäkirjaa sovelletaan. Muutosilmoituksessa pitää todeta yksiselitteisesti se alue tai ne alueet, joille pöytäkirjan soveltaminen laajennetaan ja päivämäärä, jona laajentaminen tulee voimaan.

15 artikla

Voimaantulo

1. Tämä pöytäkirja tulee voimaan 12 kuukauden kuluttua siitä päivästä, jolloin vähintään 15 valtiota on joko allekirjoittanut sen ilman ratifioimis- tai hyväksymisvaraamaa tai tallettanut vaadittavan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan 13 artiklan mukaisesti.

2. Niiden valtioiden osalta, jotka tallettavat tämän pöytäkirjan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa sen jälkeen kun voimaantulon edellytykset on täytetty, mutta ennen voimaantuloa, ratifioiminen, hyväksyminen tai liittyminen tulee voimaan tämän pöytäkirjan voimaantulopäivänä tai kolmen kuukauden kuluttua mainittujen asiakirjojen tallettamisesta sen mukaan, kumpi näistä on myöhempi päivämäärä.

3. Niiden valtioiden osalta, jotka tallettavat ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa sen jälkeen, kun tämä pöytäkirja on tullut voimaan, tämä pöytäkirja tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä päivästä, jolloin mainittu asiakirja on talletettu.

4. Ratifioimis-, hyväksymis- ja liittymiskirjat, jotka talletetaan sen jälkeen, kun tähän pöytäkirjaan tehty muutos katsotaan 12 artiklan mukaisesti hyväksytyksi, koskevat pöytäkirjaa sen muutetussa muodossa.

16 artikla

Irtisanominen

1. Sopimuspuoli voi irtisanoa tämän pöytäkirjan milloin tahansa viiden vuoden kuluttua siitä päivästä, jolloin pöytäkirja on kyseisen sopimuspuolen osalta tullut voimaan.

2. Irtisanominen tapahtuu pääsihteerille

expressly the territorial unit or units to which the Protocol applies. In the case of modification the declaration shall state expressly the territorial unit or units to which the application of the Protocol shall be further extended and the date on which such extension takes effect.

Article 15

Entry into force

1. This Protocol shall enter into force twelve months after the date on which not less than fifteen States have either signed it without reservation as to ratification, acceptance or approval or have deposited the requisite instruments of ratification, acceptance, approval or accession in accordance with article 13.

2. For States which have deposited an instrument of ratification, acceptance, approval or accession in respect of this Protocol after the requirements for entry into force thereof have been met but prior to the date of entry into force, the ratification, acceptance, approval or accession shall take effect on the date of entry into force of this Protocol or three months after the date of deposit of the instrument, whichever is the later date.

3. For States which have deposited an instrument of ratification, acceptance, approval or accession after the date on which this Protocol entered into force, this Protocol shall become effective three months after the date of deposit of the instrument.

4. After the date on which an amendment to this Protocol is deemed to have been accepted under article 12, any instrument of ratification, acceptance, approval or accession deposited shall apply to this Protocol as amended.

Article 16

Denunciation

1. This Protocol may be denounced by any Party at any time after the expiry of five years from the date on which this Protocol enters into force for that Party.

2. Denunciation shall be effected by notifi-

(Suomennos)

tehdyllä kirjallisella ilmoituksella.

3. Irtisanominen tulee voimaan 12 kuukauden kuluttua siitä, kun pääsihteeri on vastaanottanut irtisanomisilmoituksen, tai ilmoituksessa mainitun tätä pidemmän ajanjakson kulluttua.

4. Sopimuspuoli, joka irtisanoo OPRC-yleissopimuksen, irtisanoo myös tämän pöytäkirjan.

17 artikla

Tallettaja

1. Tämä pöytäkirja talletetaan pääsihteerin huostaan.

2. Pääsihteeri

a) ilmoittaa kaikille tämän pöytäkirjan allekirjoittaja- ja liittyjävaltioille

i) jokaisesta uudesta allekirjoittamisesta ja ratifioimis-, hyväksymis-, tai liittymiskirjan tallettamisesta sekä niiden päivämääristä,

ii) jokaisesta 14 artiklan mukaisesta selityksestä,

iii) tämän pöytäkirjan voimaantulopäivän, sekä

iv) tämän pöytäkirjan irtisanomisilmoituksesta, niiden vastaanottopäivistä ja irtisanomisen voimaantulopäivistä,

b) toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset tästä pöytäkirjasta allekirjoittaja- ja liittyjävaltioiden hallituksille.

3. Heti tämän pöytäkirjan tultua voimaan tallettaja toimittaa siitä oikeaksi todistetun jäljennöksen Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille rekisteröimistä ja julkaisemista varten Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaisesti.

18 artikla

Kielet

Tämä pöytäkirja on laadittu yhtenä arabi-, englannin-, espanjan-, kiinan-, ranskan- ja venäjänkielisenä alkuperäiskappaleena, jonka kaikki tekstit ovat yhtä todistusvoimaisia.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, hallitustensa siihen asianmukaisesti valtuuttamina,

cation in writing to the Secretary-General.

3. A denunciation shall take effect twelve months after receipt of the notification of denunciation by the Secretary-General or after the expiry of any longer period which may be indicated in the notification.

4. A Party denouncing the OPRC Convention also automatically denounces the Protocol.

Article 17

Depositary

1. This Protocol shall be deposited with the Secretary-General.

2. The Secretary-General shall:

a) inform all States which have signed this Protocol or acceded thereto of:

i) each new signature or deposit of an instrument of ratification, acceptance, approval or accession, together with the date thereof;

ii) any declaration made under article 14;

iii) the date of entry into force of this Protocol; and

iv) the deposit of any instrument of denunciation of this Protocol together with the date on which it was received and the date on which the denunciation takes effect;

b) transmit certified true copies of this Protocol to the Governments of all States which have signed this Protocol or acceded thereto.

3. As soon as this Protocol enters into force, a certified true copy thereof shall be transmitted by the depositary to the Secretary-General of the United Nations for registration and publication in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations.

Article 18

Languages

This Protocol is established in a single original in the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish languages, each text being equally authentic.

In witness whereof the undersigned, being duly authorized by their respective Govern-

ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

Tehty Lontoossa 15 päivänä maaliskuuta
2000.

ments for that purpose, have signed this Pro-
tocol.

Done at London this fifteenth day of March
two thousand.

*(Suomennos)**Liite***Torjunta avun antamisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen**

1. a) Ellei sopimuspuolten välillä ole jo ennen pilaantumisvahinkoa tehtyä kahden- tai monenvälistä sopimusta sopimuspuolten torjuntatoimenpiteitä koskevista kustannusjärjestelyistä, sopimuspuolet vastaavat torjuntatoimenpiteiden kustannuksista i ja ii alakohtien mukaisesti:

i) Jos sopimuspuoli on suorittanut toimenpiteet toisen sopimuspuolen esittämän nimenomaisen pyynnön perusteella, apua pyytävä sopimuspuoli hyvittää apua antavalle sopimuspuolelle avun antamisesta aiheutuvat kustannukset. Apua pyytävä sopimuspuoli voi milloin tahansa peruuttaa esittämänsä avunpyynnön, mutta siinä tapauksessa sen tulee hyvittää apua antavalle sopimuspuolelle ne kustannukset, jotka tälle ovat jo aiheutuneet tai joihin se on sitoutunut.

ii) Jos sopimuspuoli on ryhtynyt torjuntatoimiin omasta aloitteestaan, vastaa se tällöin toimenpiteiden kustannuksista.

b) Edellä a kohdassa olevia periaatteita sovelletaan, elleivät sopimuspuolet yksittäisessä tapauksessa muuta sovi.

2. Ellei muusta ole sovittu, sopimuspuolelle toisen sopimuspuolen esittämän pyynnön perusteella annetusta torjunta-avusta aiheutuvat kustannukset tulee laskea oikeudenmukaisesti ja apua antavan maan torjunta-avun antamisesta perittäviä korvauksia koskevan lainsäädännön ja senhetkisen käytännön mukaisesti.

3. Apua pyytävän ja apua antavan sopimuspuolen tulee tarpeen mukaan toimia yhteistyössä vastatakseen korvausvaatimuksiin. Tässä tarkoituksessa niiden on otettava tarkoin huomioon olemassaolevat oikeudelliset korvausjärjestelmät. Milloin näin sovitut järjestelyt eivät kuitenkaan mahdollista avustustoimista aiheutuneiden kustannusten täyttämistä, apua pyytänyt sopimuspuoli voi pyytää apua antanutta sopimuspuolta luopumaan korvausvaatimuksestaan siltä osin kuin se ylittää maksetun korvauksen tai alentamaan 2 kappaleen mukaisesti laskettuja kus-

Reimbursement of costs of assistance

1. a) Unless an agreement concerning the financial arrangements governing actions of Parties to deal with pollution incidents has been concluded on a bilateral or multilateral basis prior to the pollution incident, Parties shall bear the costs of their respective actions in dealing with pollution in accordance with subparagraph (i) or subparagraph (ii).

i) If the action was taken by one Party at the express request of another Party, the requesting Party shall reimburse to the assisting Party the costs of its action. The requesting Party may cancel its request at any time, but in that case it shall bear the costs already incurred or committed by the assisting Party.

ii) If the action was taken by a Party on its own initiative, this Party shall bear the costs of its action.

b) The principles laid down in subparagraph (a) shall apply unless the Parties concerned otherwise agree in any individual case.

2. Unless otherwise agreed, the costs of action taken by a Party at the request of another Party shall be fairly calculated according to the law and current practice of the assisting Party concerning the reimbursement of such costs.

3. The Party requesting assistance and the assisting Party shall, where appropriate, cooperate in concluding any action in response to a compensation claim. To that end, they shall give due consideration to existing legal regimes. Where the action thus concluded does not permit full compensation for expenses incurred in the assistance operation, the Party requesting assistance may ask the assisting Party to waive reimbursement of the expenses exceeding the sums compensated or to reduce the costs which have been calculated in accordance with paragraph (2). It

tannuksia. Se voi myös pyytää hyvityksen maksamisen lykkäämistä. Tällaista pyyntöä harkitessaan apua antaneiden sopimuspuolten on riittävästi otettava huomioon kehitysmaiden tarpeet.

4. Tämän pöytäkirjan määräysten ei voida tulkita millään tavoin vaikuttavan sopimuspuolten oikeuksiin periä kolmannelta osapuolelta torjuntatoimenpiteistä tai niihin varautumisesta aiheutuneet kustannukset kysymykseen tulevan kansallisen lain tai kansainvälisen oikeuden säännösten ja määräysten mukaisesti.

may also request a postponement of the reimbursement of such costs. In considering such a request, assisting Parties shall give due consideration to the needs of the developing countries.

4. The provisions of this Protocol shall not be interpreted as in any way prejudicing the rights of Parties to recover from third parties the costs of actions to deal with pollution or the threat of pollution under other applicable provisions and rules of national and international law.